

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE

REZUMAT
TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător de doctorat,

Prof. univ. dr. SOCOL ADELA

Doctorand,

SINIȚÎN NINA

ALBA IULIA

2023

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE

CERCETARE TEORETICO-EMPIRICĂ PRIVIND PERFORMANȚA BANCARĂ PE
BAZA INFORMAȚIEI CONTABILE

Conducător de doctorat,

Prof. univ. dr. SOCOL ADELA

Doctorand,

SINIȚÎN NINA

ALBA IULIA

2023

CUPRINS

Cuprinsul tezei de doctorat	3
Lista tabelelor	6
Lista figurilor.....	8
Introducere.....	10
Motivația și importanța cercetării	13
Obiectivele cercetării	15
Metodologia de cercetare	16
Sinteza lucrării	17
Concluzii	27
Contribuții proprii	30
Limite și perspective ale cercetării	34
Bibliografie	36

Cuprinsul tezei de doctorat

LISTA TABELELOR.....	5
LISTA FIGURILOR.....	8
INTRODUCERE	11
MOTIVAȚIA ȘI IMPORTANȚA CERCETĂRII	17
OBIECTIVELE CERCETĂRII.....	20
METODOLOGIA DE CERCETARE.....	22
STRUCTURA LUCRĂRII.....	27
CAPITOLUL 1. ABORDĂRI CONCEPTUALE ALE PERFORMANȚEI BANCARE	34
1.1 Descrierea sinoptică a evoluției conceptului de „măsurare a performanței” în activitatea economică.....	35
1.2 Delimitări teoretice ale performanței și a termenilor asociați – economicitate, eficiență și eficacitate.....	40
1.3 Performanța bancară-noțiuni și particularități	44
1.4 Indicatori de măsurare ai performanței bancare.....	47
1.5 Concluzii preliminare	57
CAPITOLUL 2. EVOLUȚII NAȚIONALE, EUROPENE ȘI GLOBALE ALE PERFORMANȚEI BANCARE ÎNCEPÂND CU ANII '90 PÂNĂ ÎN PREZENT (2023)	59
2.1 Rolul Comitetului de la Basel în configurarea cadrului general al profitabilității bancare. De la Acordul Basel I la noile cerințe specifice Acordului Basel IV	61
2.2 Evoluția performanței în sistemul bancar românesc	68
2.3 Statistici privind performanța bancară pe plan european și internațional	75
2.4 Concluzii preliminare	80
CAPITOLUL 3. CONSIDERAȚII PRIVIND ROLUL, SEMNIFICAȚIA ȘI CALITATEA INFORMAȚIEI CONTABILE ÎN MĂSURAREA PERFORMANȚEI BANCARE	83
3.1 Cadrul conceptual al contabilității bancare între universalitate și contingență.....	85
3.2 Transparența informațională bancară. Conservatorism contabil versus opacitate ..	94
3.3 „Producția contabilă” esențială pentru determinarea profilului de performanță al băncilor.....	99
3.4 Concluzii preliminare	103

CAPITOLUL 4. IMPACTUL STANDARDELOR INTERNAȚIONALE DE RAPORTARE FINANCIARĂ ASUPRA METRICII PERFORMANȚEI BANCARE 106

4.1	Aplicarea IFRS în societățile bancare	107
4.2	Influența adoptării IFRS asupra sistemelor bancare. Particularități din perspectiva performanței bancare.....	112
4.3	Schimbări majore în contabilitatea băncilor determinate de aplicarea IFRS 9.....	116
4.4	De la IAS 39 la IFRS 9 „Instrumente financiare” – o misiune nu tocmai facilă pentru reglementatorii contabili.....	118
4.5	O sinteză a principalelor elemente ale IFRS 9	121
4.6	Impactul adoptării noului standard IFRS 9 asupra indicatorilor de performanță în sistemul bancar din România: studiu empiric	127
4.7	Concluzii preliminare	131

CAPITOLUL 5. ANALIZA STADIULUI ACTUAL AL CUNOAȘTERII ÎN DOMENIUL PERFORMANȚEI BANCARE - ABORDARE BIBLIOMETRICĂ ȘI REVIZUIRE SISTEMATICĂ A LITERATURII DE SPECIALITATE 133

5.1	Prezentarea comparativă a etapelor revizuirii sistematice a literaturii de specialitate și a analizei bibliometrice.....	135
5.2	Analiza sistematică a studiilor de revizuire ale literaturii în domeniul performanței bancare	140
5.3	Analiza bibliometrică a performanței bancare	146
5.3.1	Cadrul de cercetare.....	146
5.3.2	Selectarea datelor	148
5.3.3	Etapa metodologică de analiză a performanței bibliometrice.....	150
5.3.4	Cartografiere științifică privind performanța bancară	153
5.4	Concluzii preliminare	158

CAPITOLUL 6. CERCETĂRI EMPIRICE PRIVIND IMPACTUL GRADULUI DE TRANSPARENȚĂ BANCARĂ ȘI A FACTORILOR CONTABILI ASUPRA PERFORMANȚEI BĂNCILOR ACTIVE ÎN ROMÂNIA..... 161

6.1	Legătura dintre gradul de transparență și performanța bancară.....	163
6.2	Analiza datelor și stabilirea ipotezelor	166
6.3	Metodologie, modelare econometrică și rezultate	173
6.4	Concluzii preliminare	178

CAPITOLUL 7. MODELAREA ECONOMETRICĂ A PERFORMANȚEI BANCARE ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE 181

7.1	Modelarea performanței bancare pentru panelul statelor membre ale Uniunii Europene, în perioada 2001-2020.....	184
-----	--	-----

7.1.1	Importanța, scopul și obiectivele cercetării	184
7.1.2	Cadrul teoretic al cercetării.....	185
7.1.3	Analiza datelor și stabilirea ipotezelor	189
7.1.4	Metodologia și designul cercetării	196
7.1.5	Rezultatele cercetării, testarea modelelor și discuții	200
7.2	Modelarea performanței bancare din perspectivă micro-bancară. Studiu empiric pentru un grup bancar european, în perioada 2016-2022.....	221
7.3	Concluzii preliminare	230
	CONCLUZII	234
	CONTRIBUȚII PROPRII.....	247
	LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII	253
	DEMERSURI PENTRU DISEMINAREA REZULTATELOR	255
	BIBLIOGRAFIE.....	256

Cuvinte cheie: *performanță bancară, eficiență bancară, profitabilitate bancară, informații contabile, raportare financiară, Standarde Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), Rentabilitate financiară, Rentabilitate economică, ROE, ROA, revizuire sistematică a literaturii, analiză bibliometrică, modelare econometrică, regresie liniară, panel, modele econometrice de panel statice și dinamice.*

Lista tabelelor

Tabelul nr. 1.1 Inventarierea sinoptică a modelelor de evaluare a performanței.	49
Tabelul nr. 2.1 Concentrarea sistemului bancar românesc, 1991-1998.	69
Tabelul nr. 2.2 Evoluția principalilor indicatori de performanță la nivelul sistemului bancar românesc, 1996-1998.	71
Tabelul nr. 2.3 Evoluția principalilor indicatori de performanță la nivelul sistemului bancar românesc, 1999-2004.	72
Tabelul nr. 2.4 Evoluția principalilor indicatori de performanță la nivelul sistemului bancar românesc, 2005-2008.	73
Tabelul nr. 4.1 Lista societăților bancare din România după totalul activelor, la data de 31.12.2018.	128
Tabelul nr. 5.1 Prezentarea comparativă a analizei bibliometrice și a revizuirii sistematice a literaturii de specialitate.	139
Tabelul nr. 5.2 Lista lucrărilor de revizuire a literaturii de specialitate studiate, sortate după numărul de citări, 2000-2021.	141
Tabelul nr. 5.3 Analiza studiilor privind performanța bancară - top 15 jurnale, după numărul de lucrări publicate și clasificare conform H-Index.	152
Tabelul nr. 5.4 Direcții de cercetare ale performanței bancare: top 10 cuvinte cheie/cluster, după numărul de apariții.	156
Tabelul nr. 6.1 Exemplu de dezvăluire a indicatorilor de performanță în rapoartele anuale ale băncilor din România, pentru anul 2020.	170
Tabelul nr. 6.2 Statistica descriptivă a variabilelor - sistemul bancar din România, 2013-2022.	174
Tabelul nr. 6.3 Modelarea legăturii dintre gradul de transparență și performanța bancară – sistemul bancar din România, 2013-2022 (Regresia robustă RR și Feasible Generalized Least Squares FGLS).	176
Tabelul nr. 6.4 Modelarea legăturii dintre gradul de transparență, factori contabili (rata cost/venit și/sau solvabilitatea) și performanța bancară – sistemul bancar din România, 2013-2022 (modelul Feasible Generalized Least Squares FGLS).	177
Tabelul nr. 7.1 Statistica descriptivă a variabilelor pentru eșantionul Uniunii Europene 2001-2020.	192
Tabelul nr. 7.2 Testul rădăcină unitate pentru staționaritatea variabilelor, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	200
Tabelul nr. 7.3 Matricea de corelare și testul VIF (Variance Inflation Factor) pentru modelul ROA, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	202
Tabelul nr. 7.4 Matricea de corelare și testul VIF (Variance Inflation Factor) pentru modelul ROE, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	202
Tabelul nr. 7.5 Testarea homoscedasticității erorilor aleatoare pentru modelul ROA, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	203
Tabelul nr. 7.6 Testarea homoscedasticității erorilor aleatoare pentru modelul ROE, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	203
Tabelul nr. 7.7 Testul Wooldridge pentru autocorelarea erorilor pentru modelele ROA și ROE, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	204
Tabelul nr. 7.8 Testele de cointegrare Kao și Pedroni pentru modelele ROA și ROE, eșantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	204

Tabelul nr. 7.9 Testul Skewness/Kurtosis pentru normalitatea erorilor, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	205
Tabelul nr. 7.10 Modele de tip OLS pentru estimarea Rentabilității activelor (variabila dependentă ROA) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.	206
Tabelul nr. 7.11 Modele de tip OLS pentru estimarea Rentabilității financiare (variabila dependentă ROE) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	207
Tabelul nr. 7.12 Modele de regresie liniară cu efecte fixe și efecte aleatoare pentru variabilele studiate (modelele ROA și ROE) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.	208
Tabelul nr. 7.13 Testul Breusch-Pagan Lagrange multiplicator pentru efecte aleatoare (modelele ROA și ROE), eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	209
Tabelul nr. 7.14 Modele de regresie liniară cu efecte aleatoare cu efect timp și efect țară incluse, pentru variabilele studiate (modelele ROA și ROE) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	210
Tabelul nr. 7.15 Relațiile de cauzalitate Granger pentru variabilele modelului ROA, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	213
Tabelul nr. 7.16 Relațiile de cauzalitate Granger pentru variabilele modelului ROE, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	214
Tabelul nr. 7.17 Rezultatele modelului de regresie System GMM, modelele ROA și ROE la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	215
Tabelul nr. 7.18 Rezultatele modelelor de tip ecuație structurală (SEM) dezvoltate pentru ROA și ROE la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	218
Tabelul nr. 7.19 Testul Cronbach Alpha pentru modelul de tip ecuație structurală (SEM) pentru ROA, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	218
Tabelul nr. 7.20 Testul Cronbach Alpha pentru modelul de tip ecuație structurală (SEM) pentru ROE, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	219
Tabelul nr. 7.21 Testul Goodness-of-Fit pentru modelul de tip ecuație structurală (SEM) pentru modelul ROA, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.	219
Tabelul nr. 7.22 Testul Goodness-of-Fit pentru modelul de tip ecuație structurală (SEM) pentru modelul ROE, eşantionul Uniunii Europene, 2001-2020.....	219
Tabelul nr. 7.23 Statistica descriptivă a variabilelor, Erste Grup, trimestrul 1.2016 - trimestrul 4.2022.....	226
Tabelul nr. 7.24 Modele de regresie de bază (Pooled OLS, Fixed Effects și Random Effects) pentru estimarea Rentabilității capitalului alocat, Erste Grup, trimestrul 1.2016 - trimestrul 4.2022.....	227
Tabelul nr. 7.25 Modele de regresie de tip panel statice (Panel Corrected Standard Errors PCSE și Feasible Generalized Least Squares FGLS) pentru estimarea Rentabilității capitalului alocat, Erste Grup, trimestrul 1.2016 - trimestrul 4.2022.	228
Tabelul nr. C.7.26 Sinteza rezultatelor cercetării.	236
Tabelul nr. C.7.27 Rezultatele testării ipotezelor – efectele transparenței asupra performanței bancare (modele ROA și ROE), România, 2013-2022.....	244
Tabelul nr. C.7.28 Rezultatele testării ipotezelor – influența factorilor contabili și a determinantilor macroeconomici asupra performanței bancare (modele ROA și ROE), Uniunea Europeană, 2001-2020.	245
Tabelul nr. C.7.29 Rezultatele testării ipotezelor – influența eficienței operaționale, a creditelor neperformante și a creșterii PIB asupra rentabilității capitalului alocat, Erste Group, 2016-2022.....	246

Lista figurilor

Figura nr. I.1.1 Rentabilitatea capitalurilor băncilor din zona euro (ROE - Return on equity) și principalii determinanți ai modificărilor anuale, 2017-2022.	14
Figura nr. I.1.2 Evoluția principalilor indicatori de performanță la nivelul sistemului bancar românesc (ROA și ROE), 2009-2023.	15
Figura nr. I.1.3 Metodologia folosită în demersul cercetării.....	24
Figura nr. I.1.4 Structura pe capitole a lucrării de doctorat.....	29
Figura nr. 1.1 Factori determinanți ai performanței.....	43
Figura nr. 1.2 Descompunerea Ratei rentabilității financiare (ROE) cu ajutorul modelului Du Pont.	51
Figura nr. 2.1 Evoluția Acordurilor Basel - de la Basel I la Basel IV.	64
Figura nr. 2.2 Dinamica profitabilității și a solvabilității în sistemul bancar românesc, 2009-2023.....	74
Figura nr. 2.3 Evoluția profitabilității bancare în Europa de Vest, 1994-2006.....	76
Figura nr. 2.4 Evoluția profitabilității bancare în Europa Centrală și de Est, 1994-2006....	76
Figura nr. 2.5 Evoluția principalilor indicatori de profitabilitate bancară în Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii, 2003-2013.....	77
Figura nr. 2.6 Evoluția profitabilității bancare (ROE) în Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii, 2007-2022.....	78
Figura nr. 2.7 Rentabilitatea financiară (ROE) a instituțiilor de credit din Uniunea Europeană, trimestrul 3, anul 2022.....	79
Figura nr. 3.1 Structura sistemului informațional contabil.	87
Figura nr. 3.2 Factorii determinanți ai calității informațiilor contabile.	93
Figura nr. 4.1 Beneficiile Standardelor Internaționale de Raportare Financiară pentru economia mondială.	111
Figura nr. 4.2 Tratatamentul contabil conform IAS 39 „Instrumente financiare – recunoaștere și evaluare”.....	119
Figura nr. 4.3 Etapele publicării și implementării cerințelor standardului IFRS 9 „Instrumente financiare”.....	120
Figura nr. 4.4 Fluxul decizional pentru clasificarea și măsurarea activelor financiare conform IFRS 9 „Instrumente financiare”.....	123
Figura nr. 4.5 Rezumatul modelului general de depreciere conform IFRS 9 „Instrumente financiare”.....	126
Figura nr. 4.6 Impactul trecerii de la IAS 39 la IFRS 9 asupra Rentabilității financiare (ROE), pentru sectorul bancar românesc.	129
Figura nr. 4.7 Impactul trecerii de la IAS 39 la IFRS 9 asupra rentabilității activelor (ROA), pentru sectorul bancar românesc.	130
Figura nr. 5.1 Etapele revizuirii literaturii de specialitate.....	137
Figura nr. 5.2 Numărul studiilor de revizuire analizate, prezentare în funcție de anul publicării.....	144

Figura nr. 5.3 Tipuri de revizuire a literaturii de specialitate utilizate în analiza lucrărilor privind performanța bancară.....	145
Figura nr. 5.4 Cadrul de cercetare pentru analiza bibliometrică a performanței bancare. .	147
Figura nr. 5.5 Procesul de extragere a datelor pentru analiza bibliometrică a performanței bancare.	149
Figura nr. 5.6 Evoluția studiilor privind performanța bancară după anul publicării, 2000-2022.....	150
Figura nr. 5.7 Analiza studiilor privind performanța bancară - top 15 jurnale după numărul de lucrări publicate.....	151
Figura nr. 5.8 Harta de vizualizare în VOSviewer a rețelei de cuvinte cheie privind performanța bancară.....	155
Figura nr. 5.9 Harta de vizualizare suprapusă în VOSviewer a rețelei de cuvinte cheie privind performanța bancară.....	157
Figura nr. 6.1 Reprezentativitatea eșantionului studiat, bănci active în România.....	168
Figura nr. 6.2 Evoluția gradului de publicare a situațiilor financiare pe paginile web ale băncilor din România, 2013-2020.	170
Figura nr. 6.3 Gradul de dezvăluire a profitabilității bancare și profitul băncilor din România, 2020.....	172
Figura nr. 7.1 Evoluția rentabilității financiare (ROE) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	190
Figura nr. 7.2 Evoluția rentabilității activelor (ROA) la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.....	191
Figura nr. 7.3 Harta indicatorilor de performanță bancară – ROA și ROE – în statele membre ale Uniunii Europene, 2020.....	193
Figura nr. 7.4 Harta factorilor contabili de influență a performanței bancare – rata cost/venit și rata capital/total active – în statele membre ale Uniunii Europene, 2020.	194
Figura nr. 7.5 Harta creșterii PIB în statele membre ale Uniunii Europene, 2019-2020...	194
Figura nr. 7.6 Harta inflației în statele membre ale Uniunii Europene, 2019-2020	195
Figura nr. 7.7 Metodologia de cercetare a impactului factorilor macroeconomici și contabili interni bancari asupra performanței bancare (exprimată prin ROA și ROE), pentru panelul de date aferent țărilor din Uniunea Europeană, 2001-2020.....	198
Figura nr. 7.8 Schema modelului de tip ecuație structurală (SEM) dezvoltat pentru modelul ROA la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020	217
Figura nr. 7.9 Schema modelului de tip ecuație structurală (SEM) dezvoltat pentru modelul ROE la nivelul Uniunii Europene, 2001-2020.	217

Introducere

Rolul băncilor în economie a suscitât interesul lumii academice și al industriei specifice în toate perioadele de dezvoltare economică modernă, iar în situații de manifestare a crizelor (economice, pandemice, geopolitice sau de alte tipologii), studiile de specialitate reliefează acut importanța băncilor în susținerea economiei. ***Băncile constituie coloana vertebrală a infrastructurii financiare*** și un sistem financiar care funcționează bine este o condiție prealabilă pentru dezvoltarea economică (Gržeta et al., 2023). În calitate de intermediari esențiali ai economiei, băncile sunt așteptate să gestioneze eficient riscurile și vulnerabilitățile la adresa stabilității financiare, prin adecvarea pozițiilor financiare și prudențiale, respectiv prin capacitatea de a gestiona șocurile sociale, economice sau de mediu.

Criza financiară internațională care a debutat în anul 2007, manifestările pandemiei COVID-19, începând cu anul 2020, evoluțiile geopolitice din Europa de Est (pe fondul conflictului militar din Ucraina), niveluri record ale inflației și criza energetică reprezintă cele mai importante ***provocări care au adus în discuție reziliența sistemelor bancare în ultimii ani***. Cele mai recente evenimente care au testat stabilitatea financiară după criza din 2007 s-au produs în ***Statele Unite ale Americii, în luna martie 2023, când două bănci au falimentat***, pe fondul retragerii masive ale fondurilor deponenților (Silicon Valley Bank și Signature Bank of New York), iar în ***Europa***, autoritățile elvețiene au anunțat o fuziune susținută de stat a Credit Suisse cu USB (FMI - Global Financial Stability Report, 2023). Reacțiile piețelor nu au întârziat să apară, nivelul de aversiune la risc a crescut și îngrijorările globale la adresa stabilității sistemelor financiare sunt evidente, amplificate de viteza cu care informația circulă în prezent, grație tehnologiilor digitale și interconectării piețelor financiare.

Tema fragilității sistemelor bancare rămâne actuală și dezideratul sistemelor bancare reziliente și robuste impune reglementatorilor bancari și factorilor de decizie configurarea de politici și implementarea de instrumente care să conducă la restabilirea încrederii în mediul bancar, gestiunea eficientă a riscurilor și evitarea situațiilor de criză. Arhitectura supravegherii sistemelor bancare se bazează pe sistemele de guvernantă și gestiune a riscurilor de la nivelul instituțiilor bancare, care se confruntă pe de o parte, cu interesele deținătorilor de capital în maximizarea profiturilor și sunt expuși, pe de altă parte, necesității de a implementa prevederi prudențiale bancare și reguli contabile stricte, care să conducă la niveluri acceptate de lichiditate, adecvare a capitalului și gestionare eficientă a riscurilor. În acest angrenaj complex al managementului bancar, aflat între poli importanți de interes – autoritățile de reglementare, acționarii bancari și potențialii investitori – ***subiectul performanței bancare este unul extrem de sensibil, cu conotații puternice de expunere la denaturarea contabilă, marker major de anxietate pe piețele bancare și totodată, expus la volatilitatea acestora***.

Performanța bancară este afectată în special de evenimente și circumstanțe din ultimele două decade, pe fondul riscurilor și incertitudinilor manifestate în aproximativ ultimii 15 ani, caracterizați de cel puțin două crize financiare majore. Sistemele bancare din diferite state s-au confruntat și continuă a se confrunta cu situații complicate, din areale diverse, ce vizează lichiditatea, solvabilitatea, cerințele de capital, modificări majore de paradigmă contabilă bancară în contextul intrării în 2018 a IFRS 9 „Instrumente financiare”, creșterea aversiunii la risc a investitorilor, accentuarea concurenței, schimbări structurale în comportamentele de economisire și îndatorare ale clienților, expansiunea tehnologiilor digitale bancare, a sectorului Fintech etc.

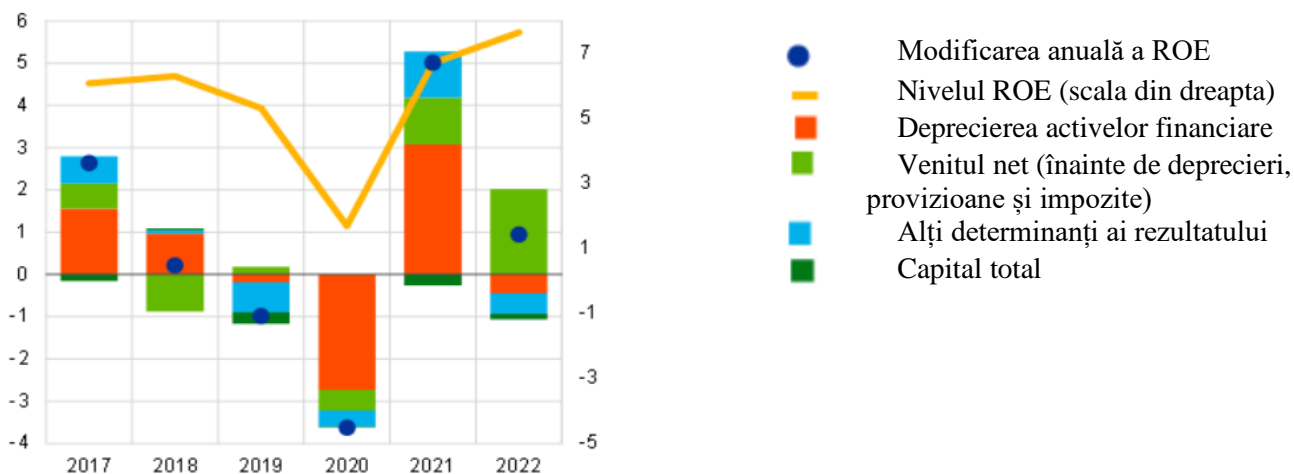
Sistemele bancare au fost astfel nevoite să-și configureze și să implementeze instrumente prin care să gestioneze noua realitate bancară, într-un mediu bancar dinamic și imprevizibil.

O succintă incursiune în evoluția recentă a performanței bancare în plan european, în statele membre ale Uniunii Economice și Monetare, respectiv pentru zona Euro, relevă pentru anii 2021 și 2022 niveluri ale profitabilității (ca marker major al performanței bancare) robuste, comparabile cu cele anterioare debutului pandemiei COVID-19, pe fondul costurilor mai scăzute legate de pierderile din credite, a cheltuielilor operaționale reduse și a veniturilor operaționale consistente, date de marjele mai largi și volume mai mari de împrumuturi (ECB - Annual Report, 2021; ECB - Annual Report 2022). Cu toate acestea, băncile au continuat să fie provocate în anul 2021 în diferite moduri de probleme structurale pre-pandemice, cum ar fi eficiența scăzută a costurilor, diversificarea limitată a veniturilor, supracapacitatea și marjele comprimate într-un mediu cu dobândă scăzută (ECB - Annual Report, 2021). În anul 2022, în pofida înrăutățirii semnificative a perspectivelor economice, cea mai importantă sursă de afectare a performanței bancare, reprezentată de creditele neperformante, arată că acestea au scăzut în continuare, însă se manifestă anumite tendințe de creștere a riscului de credit, în legătură cu abordările contabile privind creditele „subperformante”, conform IFRS 9 „Instrumente financiare” (ECB - Annual Report, 2022).

Determinanții modificărilor ROE în zona euro în perioada 2017-2022 (*figura nr. R.1*) surprind o influență majoră a deprecierei activelor financiare, mai ales după anul 2018, de când se aplică în plan contabil IFRS 9 „Instrumente financiare”, cu reguli complexe și generatoare în prima fază de valori crescute ale provizioanelor pentru credite neperformante. Acestea au erodat performanța bancară între 2018 și 2021, iar pandemia COVID-19, suprapusă peste o parte a perioadei menționate, nu a făcut decât să catalizeze factorii generatori de pierderi în industria bancară a zonei euro.

Sunt doar două exemple de factori care au generat modificări în profilurile de performanță bancară, analizate cu date agregate, la nivel de țară. Lor li se adaugă - în funcție de perspectiva de cercetare, perioada analizată și arealul geografic – multiple alte elemente care pot impacta performanța bancară și care impun metode de analiză adecvate, științific fundamentate și demonstrate.

Figura nr. R.1 Rentabilitatea capitalurilor băncilor din zona euro (ROE - Return on equity) și principalii determinanți ai modificărilor anuale, 2017-2022.

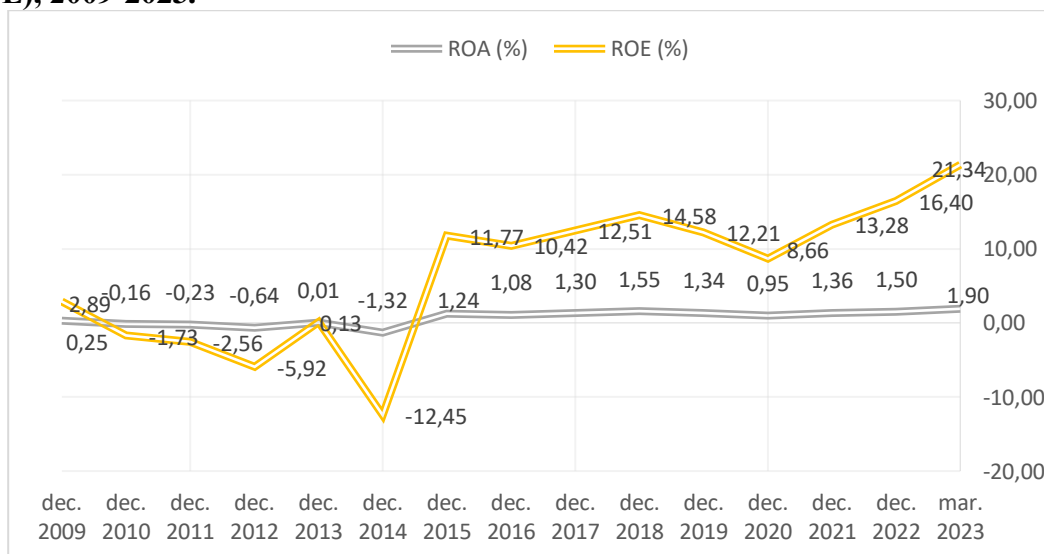

Sursa: Financial Stability Review, mai 2023 (ECB - Financial Stability Review, 2023).

Dacă atenția se mută dinspre perspectiva macroeconomică spre cea de tip micro-bancar, rezultatele sunt cel puțin surprinzătoare, dacă se analizează diferențele dintre bănci. Spre exemplu, **analiza pe cuartile a băncilor din zona euro** denotă un grad înalt de eterogenitate a băncilor, în condițiile în care, între 2017 și 2022, diferența de Rentabilitate a capitalurilor (ROE) dintre cele mai performante și cele mai puțin performante bănci se menține în jurul a aproximativ 12%, iar calitatea creditelor și ineficiența costurilor par a fi principalele cauze ale disparităților dintre bănci (ECB - Financial Stability Review, 2023).

În plan național, dinamica performanței băncilor active în România, în perioada 2009-2023 (martie) (figura nr. R.2), studiată prin perspectiva indicatorilor de profitabilitate (Rentabilitatea activelor – ROA Return on assets și Rentabilitatea capitalurilor – ROE Return on equity) reliefează modificări în general neliniare de-a lungul perioadei studiate, cu tendințe de creștere a ROE și de menținere a ROA în ultimii ani. Analiza unei astfel de dinamici este intrigantă și necesită o investigație atentă și nicidecum dispartă a fenomenului, ci identificarea adecvată a factorilor determinanți și a relațiilor de influență cu performanța bancară. Dificultatea surprinderii acelor determinanți care ar putea afecta performanța bancară rezidă din mecanismele complexe în cadrul cărora băncile funcționează, din interacțiunile lor cu diferiți agenți ai economiei – acționari, investitori, autorități de supraveghere, clienți, creditorii etc. – care impactează puternic asupra profilurilor de performanță ale băncilor. Contează enorm în studierea performanței bancare care sunt caracteristicile și vulnerabilitățile mediului macroeconomic în care băncile își manifestă valențele, care este perioada istorică analizată, dacă se manifestă sau nu tensiuni geopolitice, care sunt particularitățile piețelor financiare implicate ori ce tip de incertitudini se manifestă la nivel regional și global. Legăturile strânse dintre sectorul bancar și cel guvernamental pot contribui la nivelurile de performanță bancară, iar dependența performanței bancare de reglementările prudențiale, inclusiv cele contabile bancare, este evidentă și dificil de evaluat.

Figura nr. R.2 Evoluția principalilor indicatori de performanță la nivelul sistemului bancar românesc (ROA și ROE), 2009-2023.

Sursa: prelucrare proprie a datelor privind indicatorii agregați ai instituțiilor de credit disponibile pe baza de date interactivă a Băncii Naționale a României, <https://www.bnr.ro/Raport-statistic-606.aspx> accesat în iunie 2023.

Pleiada de posibili determinanți ai performanței bancare trebuie continuată cu o altă categorie esențială – a celor atribuiți **managementului bancar, guvernancei corporative și nivelurilor de responsabilitate asumate**

de conducerea băncilor. În ce măsură creșterea eficienței operaționale este suficientă pentru creșterea performanței bancare este greu de precizat, deoarece contează în ecuația răspunsului mulți alți factori – dimensiunea băncii, nivelul de complexitate a activelor financiare, modelul de afaceri (finanțarea cu prioritate a anumitor segmente de clientelă sau dimpotrivă, o abordare globală de finanțare a tuturor necesităților economiei) ori gradul de digitalizare.

Preocupări de analiză a performanței bancare sunt consemnate într-o *vastă literatură de specialitate*, precum și la nivelul *autorităților de supraveghere* bănci centrale, Banca Centrală Europeană etc. - care publică periodic materiale privind stabilitatea financiară, în care alocă spații consistente pentru teme referitoare la performanța bancară.

Mediul bancar internațional a fost caracterizat în ultimele cinci decenii de preocupări de reglementare prudențială a sistemelor bancare, iar Comitetul de Supraveghere Bancară de la Basel are un rol esențial în acest demers de reglementare. *Analiza evoluției Acordurilor Basel (I-IV)* denotă conexiunea puternică a reglementărilor cu stadiul de dezvoltare a sistemelor bancare și a economiilor în general. Importante reglementări legale în plan european, în acord cu prevederile Basel, au fost configurate în *Directiva CRRIII / CRDVI* (Capital Requirements Regulation / Capital Requirements Directive) (Directiva CRRIII / CRD VI, 2022) și transpuse în legislațiile naționale ale statelor membre.

Motivația și importanța cercetării

Lucrarea de doctorat se înscrie în fluxul de cercetare al performanței entităților, respectiv al particularităților performanței în mediul bancar. Chiar dacă literatura de specialitate acordă atenție consistentă subiectului și pot fi identificate studii sau perspective de cercetare multiple, *există încă paliere ale performanței bancare care necesită investigare științifică suplimentară și care să clarifice interferențele dintre informațiile contabile și performanța bancară, să delimiteze rolul informațiilor contabile bancare în configurarea profilurilor de performanță ale băncilor și să analizeze implicațiile cadrelor normative de contabilitate (cum este cel bazat pe Standardele Internaționale de Raportare Financiară – IFRS) asupra metricii performanței bancare.*

Rățiunea practică a alegerii temei de cercetare se bazează, în primul rând, pe importanța problematicii performanței bancare pentru industria financiară de profil, grevată de o dinamică accentuată a aspectelor normative specifice și a interdependențelor cu economia în ansamblul său. Mediul bancar, direct interesat de maximizarea valorii randamentului capitalurilor și satisfacerea intereselor deținătorilor de capital bancar, consideră profitabilitatea un item major al jurnalului de bord al managerilor și al acționarilor, deopotrivă. *Aspectele de natură contabilă ale performanței bancară* reprezintă elemente cheie tehnice în procesele de determinare, evaluare și monitorizare a performanței bancare, ceea ce le face susceptibile la operațiuni de denaturare, aplicare de raționamente contabile creative sau chiar fraudă.

Actualitatea temei este dată de mediul economic aflat în continuă schimbare, precum și de provocările cu care s-au confruntat sistemele bancare în ultimii ani și care impactează performanța – cum ar fi criza economică din anul 2007, urmată de recenta criză pandemică COVID-19 (cu debut în martie 2020), criza energetică declanșată pe fondul tensiunilor geopolitice din Europa de Est (începând cu anul 2022) și recente falimente bancare din Statele Unite ale Americii (martie 2023).

Dezideratul rezilienței și robusteții sistemelor bancare rămâne permanent în atenția autorităților de reglementare și supraveghere bancară, iar performanța bancară este o „necunoscută” țintită permanent în ecuațiile complicate de supraveghere bancară. Managementul bancar este preocupat de performanța bancară în contexte de asimetrie informațională evidente, între interesele deținătorilor de capital în maximizarea profiturilor și diverse alte categorii de utilizatori ai informațiilor de performanță, stakeholderi bancari variați - potențiali investitori, creditori, debitori etc. – ale căror interese nu sunt în general convergente cu ale acționarilor bancari.

Argumentele științifice privind necesitatea de cercetare a domeniului ales s-au conturat în urma revizuirii literaturii de specialitate, care confirmă expectațiile inițiale privind importanța cercetării și aduc detalii structurate prețioase privind tipurile de studii disponibile, direcțiile de cercetare deja studiate, metodologiile utilizate și rezultatele obținute. Literatura economică acordă o mare atenție performanței băncilor, exprimată în termeni cu diverse conotații - profitabilitate și productivitate, concurență, concentrare și eficiență. Demersurile incipiente de cercetare nestructurată a subiectului profitabilității bancare în baze de date internaționale care conțin articole științifice ori simpla căutare a termenilor pe Internet conduc la identificarea unui număr însemnat de studii, puncte de vedere, comunicate, acte normative etc. din arealul cercetat, cu numeroase-subteme, cum ar fi performanța bancară și politicile responsabilității sociale corporative, modele de analiză a performanței bancare și studii empirice, precum și performanța bancară în legătură cu elemente de risc bancar etc. Asumpția abundenței studiilor din arealul performanței bancare a fost confirmată și la o cercetare structurată științific a literaturii de specialitate, însă nu este însoțită și de un flux de publicații facil de identificat în domeniul specific al performanței bancare din perspectivă contabilă, ceea ce a condus la al doilea motiv de alegere a subiectului, respectiv **scaricitatea resurselor de informare științifică asupra performanței bancare din perspectivă contabilă și necesitatea configurării unor studii care să surprindă esența indicatorilor bancari specifici performanței bancare și a aspectelor contabile asociate**.

Într-o astfel de pleiadă de cercetări ale performanței bancare existente, nișa informațională căreia i se adresează teza de doctorat este explorată într-o mai mică măsură și a fost identificat un număr mai redus de studii care să sublinieze legătura contabilității băncilor cu dinamica performanței. Din multe studii analizate, a rezultat că pare a fi un subiect de la sine înțeles - o manieră tautologică în care contabilitatea este considerată producător de informație de bază într-o entitate (inclusiv pentru determinarea performanței), fără a se conștientiza însă, că de modul în care informația contabilă este dezvoltată depind nenumărate procese și evenimente din viața entității. Iar performanța reprezintă o categorie distinctă de informații, cu perspective multiple de interacțiune cu factori interni sau externi bancari, marker de decizie managerială bancară ori element major pentru deciziile stakeholderilor diverși.

Cercetarea contabilă vizată de prezenta lucrare **are o importanță aplicativă**, dat fiind faptul că prezintă **informația contabilă din perspectiva sursei primordiale a datelor pentru analiza performanței bancare**. În general, în analiza performanței bancare, accentul este pus pe indicatorii specifici de măsurare, fără a se acorda atenție tehnicilor contabile care surprind esența fenomenelor bancare, aplică raționamente contabile și furnizează informații esențiale pentru analiza profitabilității. Dacă în fluxul contabil de producere a bazei indicatorilor de profitabilitate se introduc intenționat informații eronate sau apar involuntar erori, analiza profitabilității va fi viciată și implicit, procesele manageriale, de afaceri sau de dezvăluire de informații (disclosure) vor fi afectate.

Prezenta teză de doctorat abordează mecanismele structurale de elaborare contabilă a informațiilor de profitabilitate bancară pe baza Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), resorturile profunde ce le caracterizează în avalul sau în amonte fluxului contabil, precum și impactul modificărilor legislative asupra performanței bancare, cum este analiza comparativă a IAS 39 și IFRS 9, precum și impactul acestora asupra indicatorilor de performanță bancară.

Obiectivele cercetării

Obiectivul principal al cercetării este delimitarea și analiza rolului determinanților contabili în stabilirea și evoluția profilurilor de performanță ale băncilor.

Ca atare, această lucrare are un *dublu scop*. Pe de o parte, studiul își propune să realizeze o analiză critică și cuprinzătoare a literaturii dedicate identificării și analizării principalilor indicatori, a proiectelor metodologice și a factorilor determinanți ai performanței bancare. Pe de altă parte, studiul își propune să investigheze rolul mai multor factori specifici bancari, macroeconomici și modificărilor legislative asupra evoluției performanței bancare la nivel național și european, cu un accent deosebit pe rolul informației furnizate de contabilitate asupra indicatorilor de profitabilitate studiați.

Clarificarea motivației și a scopului prezentului demers științific conduce la stabilirea principalelor ***întrebări de cercetare***:

- Q.1. Cum au evoluat sistemele de măsurare a performanței și care sunt indicatorii de natură contabilă asociați performanței bancare?*
- Q.2. Care sunt reperele majore ale dinamicii recente ale performanței bancare la nivel național, european și internațional?*
- Q.3. Ce mecanisme bancare contabile stau la baza determinării și transparentizării profilurilor de performanță bancară?*
- Q.4. Cum este afectată performanța bancară de aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS)?*
- Q.5. În ce măsură literatura anterioară investighează performanța bancară?*
- Q.6. Gradul de transparență bancară influențează performanța bancară?*
- Q.7. Care este impactul determinanților macroeconomici și a factorilor contabili interni bancari asupra performanței bancare?*

Seria de ***obiective specifice*** de natură să faciliteze procesul de cercetare este configurată pe baza întrebărilor de cercetare și se referă la următoarele:

- Obiectivul nr.1* Delimitarea conceptuală a performanței din dublă perspectivă (epistemologică și cronologică), particularizarea abordării performanței în mediul bancar și configurarea unui set de indicatori de cuantificare a performanței bancare.
- Obiectivul nr.2* Stabilirea coordonatelor esențiale ale dinamicii istorice recente și ale cadrului normativ al performanței bancare la nivel național, european și internațional.
- Obiectivul nr.3* Determinarea cadrului general în care contabilitatea bancară operează și a modului în care poate impacta procesele de determinare a indicatorilor de performanță și dezvăluirea publică a acestora.

Obiectivul nr.4 Examinarea teoretico-empirică a impactului aplicării Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) asupra metricii performanței bancare, cu accent asupra implementării începând cu anul 2018 a standardului IFRS 9.

Obiectivul nr.5 Revizuirea sistematică și analiza bibliometrică a literaturii de specialitate în domeniul performanței bancare, în vederea identificării principalelor direcții de cercetare existente.

Obiectivul nr.6 Investigarea empirică a asocierii dintre gradul de transparență și performanța băncilor active în România, cu prezentarea rolului mediator al factorilor contabili asupra acestei relații.

Obiectivul nr.7 Modelarea econometrică a influenței asupra performanței bancare a unui set de determinanți macroeconomici și factori contabili interni bancari, în Uniunea Europeană (studii empirice la nivel de țară și de grup bancar european).

Obiectivul nr.8 Configurarea setului final de concluzii ale cercetării teoretice și practice, prin raportarea la rezultatele cercetării, stabilirea limitelor și direcții viitoare de cercetare.

Pentru atingerea obiectivului general și a celor specifice fixate, sunt dezvoltate secțiuni distincte ale tezei, care se bazează pe asumptii, întrebări de cercetare și ipoteze distinct precizate, după caz.

Metodologia de cercetare

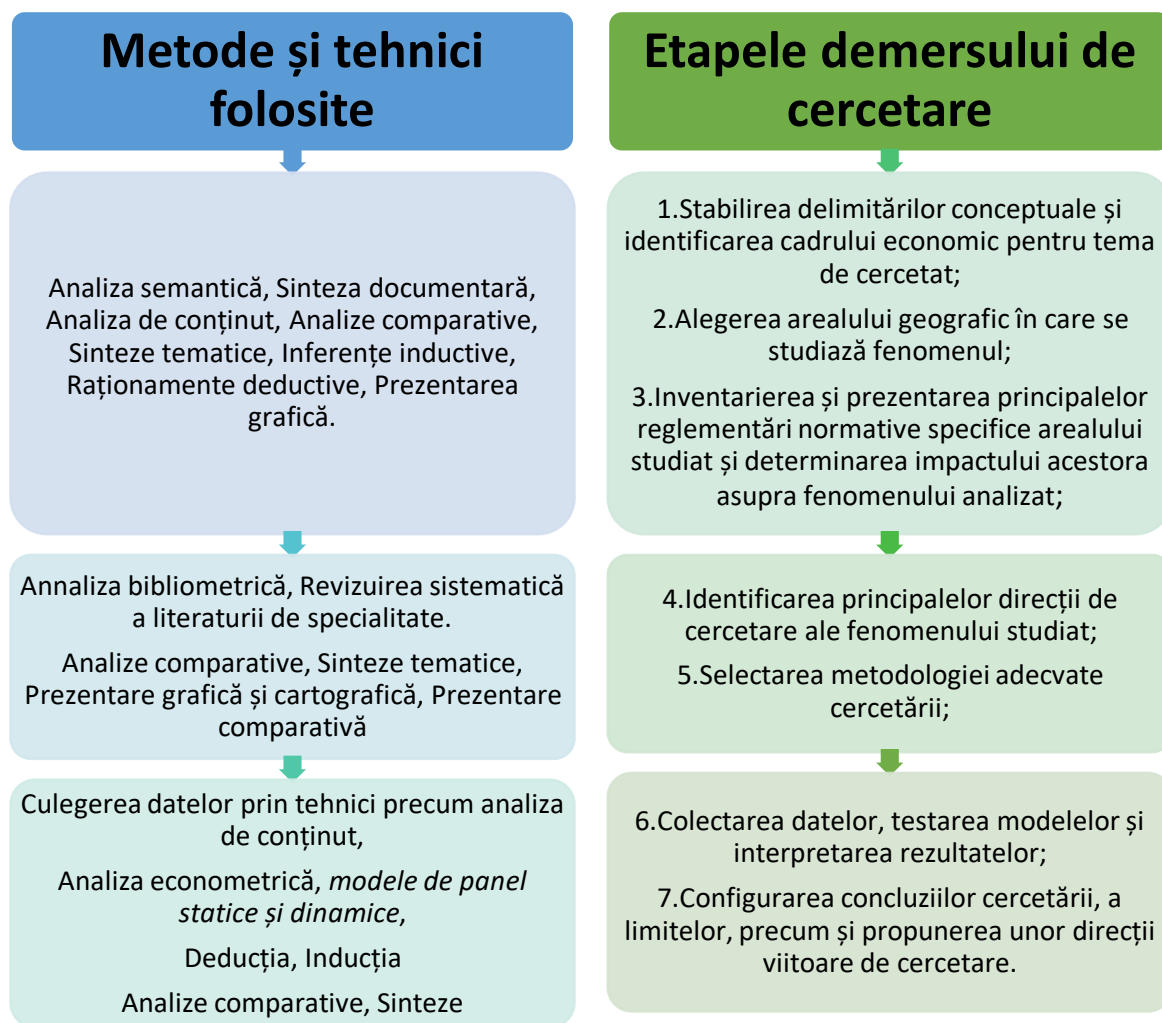
Dintre *abordările curenților metodologice în științele economice – sistematic, constructivist, evolutiv, istoric, comportamental sau situațional* (Romanenko & Rakhuba, 2019) – prezenta cercetare se înscrie în linia unei abordări sistematice, evolutive și a unei *poziționări epistemologice constructiviste de tip pozitiv*, care se întemeiază pe studierea fenomenului economic și pe rolul modelării cantitative în explicarea evoluției acestuia (Bakir & Bahtiyar, 2021; Rogojanu & Serban-Opreșcu, 2013). Din punct de vedere al modului de identificare a informațiilor, această cercetare folosește metode mixte simultane, îmbină cercetarea calitativă bazată pe explorarea narativă cu cercetarea cantitativă și pune accent pe cercetarea experimentală (determinarea influențelor anumitor factori) (Andrei et al., 2020).

Complexitatea fenomenului studiat impune o abordare metodologică adecvată și o gamă de instrumente metodologice asociate, care îmbină cercetarea fundamentală cu cea cantitativă și metodele moderne cu metodele clasice. Pericolul excesului de matematizare pare a cuprinde multe dintre abordările recente din domeniul științelor economice și este conștientizat, iar găsirea acelei direcții care să conducă la cercetări eficiente cu instrumentar matematico-statistico-econometric adecvat reprezintă un deziderat al prezentului studiu. Din punct de vedere tehnic, cercetarea de față este susținută cu ajutorul *programului de referențiere bibliografică Mendeley, prelucrare econometrică în STATA și analiză bibliometrică prin VOSviewer*.

Procesele de stabilire a reperelor metodologice ale studierii teoretico-empirice a performanței bancare pe baza informațiilor contabile implică luarea în considerare a *două particularități esențiale ale științei economice*: prima, care vizează grade înalte de instabilitate a variabilelor economice și neliniaritatea relațiilor dintre ele și a doua, care atrage atenția asupra subiectivității cercetătorului în formularea concluziilor și recomandărilor specifice științei economice (Răboacă & Ciucur, 2004). Surmontarea acestor caracteristici ale cercetărilor specifice economiei reprezintă un deziderat vizat pe întregul parcurs al studiilor doctorale și care conduce la configurarea acelor instrumente metodologice care să contribuie la rezultate solide, realiste și cu impact.

Teza de doctorat se subordonează unei poziționări epistemologice, ce se definește ca fiind conduita pe care și-o propune cercetătorul pentru a „accede la real” și a aduce elemente de noutate, în contextul teoriei generale a cunoașterii științifice (Niculescu & Vasile, 2011). Astfel, practica de cercetare, alegerea metodelor și direcțiilor de cercetare, precum și selectarea criteriilor de validare a contribuțiilor științifice sunt influențate de această poziție epistemologică. Ca atare, pentru o mai bună structurare a prezentei lucrări, demersul științific și metodologia utilizate sunt reprezentate schematic în figura nr. R.3.

Figura nr. R.1 Metodologia folosită în demersul cercetării.

Sursa: elaborată de autor.

Sinteza lucrării

Teza de doctorat cuprinde **7 capitole**, **40 de paragrafe** și anterior prezentării capitolelor, conține secțiuni distincte de **cuvinte cheie**, **introducere**, **motivație și importanța cercetării**, **obiective**, **metodologie de cercetare**

și structura lucrării. Secțiunea finală prezintă *concluzii, contribuții proprii, limite și perspective ale cercetării*, precum și *demersuri pentru diseminarea rezultatelor*. În teză se regăsesc *43 de figuri și 43 tabele, precum și un număr de 377 de surse bibliografice.*

Din perspectivă compozițională, lucrarea vizează o expunere graduală a demersului științific, prin prezentarea inițială a cadrului conceptual al performanței, tranziția spre performanța bancară și indicatorii principali de cuantificare. Secțiunea secundă prezintă dinamica performanței din aproximativ ultimii treizeci de ani din România, Europa și o succintă comparație cu Statele Unite ale Americii, cu scopul de cunoaștere a realităților performanței bancare din diverse areale geografice. Următoarele aspecte studiate fac referire directă la domeniul de cercetare al contabilității în mediul bancar și abordează rolul esențial al informațiilor contabile în evaluarea performanței bancare, precum și cadrul legislativ concretizat prin Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) aplicabile industriei bancare. Pe fondul volumului vast al literaturii referitoare la performanța bancară, analiza studiilor existente este realizată cu ajutorul revizuirii sistematice și a analizei bibliometrice, care a condus la identificarea principalelor clustere de literatură – itemi esențiali în configurarea secțiunilor aplicative ale cercetării. Modelarea econometrică a indicatorilor de performanță bancară și prezentarea principalelor influențe, atât la nivel național, cât și european, formează secțiunile finale ale cercetării.

Primul capitol delimitează conceptual fenomenul general studiat - performanța, face tranziția spre semnificația bancară a performanței, cu prezentarea abordărilor teoretice privind performanța bancară și măsurarea acesteia, în scopul constituirii unui cadru conceptual adecvat și sesizării aspectelor esențiale ale performanței bancare și a indicatorilor acesteia. Obiectivul acestui capitol se referă la crearea unui cadru conceptual specific performanței bancare, ca fundament pentru analiza ulterioară a performanței bancare, atât din perspectivă teoretică, dar și practică.

Lucrarea debutează cu o descriere sinoptică a proceselor de măsurare a performanței, cu accent pe perioada de la începutul secolului al XX-lea până în prezent. Continuă cu delimitarea teoretică a performanței și a termenilor asociați, sistematizează aspecte specifice performanței pentru domeniul bancar și studiază principalii indicatori de măsurare a performanței bancare identificați în literatura de specialitate.

Performanța bancară poate fi definită ca o reflexie a modului prin care instituția bancară își utilizează resursele astfel încât să își atingă obiectivele (Ebrahimi et al., 2021) și se referă la capacitatea de a genera profitabilitate durabilă (Ferrouhi, 2018; Monea, 2016). Există o gamă variată de metode și de indicatori de măsurare a performanței bancare, iar alegerea și utilizarea corespunzătoare a acestora în evaluarea performanței bancare este provocatoare, dată fiind varietatea acestora și multiplele fațete pe care le pot surprinde. În același timp, literatura de specialitate consemnează cu precădere anumiți indicatori de profitabilitate bancară (precum Rata rentabilității activelor (ROA), Rata rentabilității financiare (ROE) și Rata cost-venit (CIR)), prezenți în majoritatea studiilor de analiză a performanței bancare și care pot fi considerați reprezentativi pentru procesele de evaluare a performanței. Tendința ca profitabilitatea bancară să fie măsurată prin rentabilitatea activelor medii (Moufity et al., 2021) este considerată cea mai facilă metodă de măsurare a performanței financiare aplicată în cadrul sectorului bancar (Simpson & Kohers, 2002). Literatura de specialitate consemnează o serie de derivați ai rentabilității activelor (Helfert, 2001), cum ar fi: Rata rentabilității activelor medii (ROAA din limba engleză Return on average assets), Rata brută a rentabilității activelor (GROA din limba engleză Gross return on assets), Rata netă a rentabilității activelor (NROA din limba engleză Net return on assets).

Cel de al doilea capitol are drept scop descrierea, atât în manieră cantitativă, dar și sub aspectul analizei de tip calitativ comparativ, a dinamicii principalilor indicatori ai performanței bancare, în plan național și internațional. În prima secțiune se prezintă modul în care Comitetul de la Basel a contribuit, începând cu anii '70, la dezvoltarea reglementărilor bancare în plan internațional, cu accent pe aspectele de performanță bancară. Următoarele două paragrafe studiază din perspectivă dinamică evoluția performanței bancare pentru arealul național, european și internațional, începând cu anii '90 până în prezent (iulie 2023). Astfel, acest capitol contribuie la crearea unei baze primare de indicatori utilizați de băncile centrale și organismele de supraveghere și, în același timp, permite identificarea unor factori care au influențat evoluția performanței bancare pentru arealul și perioada de timp studiată.

Analiza succesiunii Acordurilor Basel – de la Acordul Basel I la Acordul Basel IV (alternativ, 3.1) a arătat că problematica performanței bancare, deși nu este explicit menționată în prima linie a descrierii acordurilor, reprezintă însă un subiect aflat în strânsă conexiune cu temele principale descrise pe larg în reglementările menționate, în special adecvarea capitalului și activele ponderate în funcție de risc. Prevederile Directivei CRRIII / CRDVI arată importanța acordată profitabilității în cadrele de reglementare ale Uniunii Europene, în condițiile în care, de la 1 ianuarie 2015, fiecare instituție de credit raportează autorităților de supraveghere profitul sau pierderea înainte de impozitare și impozitul pe profit (pentru fiecare stat membru și fiecare țară terță care a înființat o sucursală). În planul dezvăluirii publice de informații de performanță bancară, Directiva CRRIII / CRD VI prevede expres publicarea rentabilității activelor (art. 90) - indicatorul de rentabilitate a activelor este considerat indicator-cheie în rapoartele anuale și trebuie publicat. Reglementarea europeană prezintă de asemenea, modalitățile de calculare a valorii capitalului, format din fonduri proprii de nivel 1 de bază și suplimentar, precum și fonduri proprii de nivel 2. Capitalul bancar este considerat un factor determinant esențial pentru performanța băncilor, iar rezultate literaturii anterioare sunt mixte în ceea ce privește legătura dintre adecvarea capitalului și performanța bancară (Le et al., 2023; Oyetade et al., 2023; Awdeh et al., 2011), însă majoritatea studiilor converg spre evidențe ale relației pozitive dintre implementarea prevederilor acordurilor de capital Basel (capitalul bancar) și performanța bancară.

Odată stabilit interesul reglementatorilor bancari pentru performanța bancară și a literaturii de specialitate pentru relațiile dintre reglementările bancare – capital - active ponderate la risc - performanță, următoarele două secțiuni ale capitolului (situația performanței bancare în plan național, respectiv european și internațional) generează informații sintetice, cronologice și comparative ale nivelurilor și profilurilor de performanță bancară pentru perioada anilor '90-2023. Dinamica performanței în sistemul bancar românesc, european și internațional (prin comparație cu Statele Unite ale Americii) a fost stabilită prin apelul la rapoartele publice ale autorităților de supraveghere bancară. Evoluția neuniformă a performanței bancare este, pe de o parte, explicată prin influența unor factori ciclici (cum sunt criza financiară internațională care a debutat în anul 2007, manifestările pandemiei COVID-19 din perioada 2020-2022) ori factori structurali, mediul economic diferit de la stat la stat, reglementările naționale și cele de supraveghere bancară (Acordurile Basel).

În cel de al **treilea capitol** sunt prezentate aspecte teoretice privind rolul, semnificația și calitatea informației contabile în măsurarea performanței bancare. În prima parte sunt surprinse aspecte esențiale ale contabilității specifice domeniului bancar, între universalitate și contingență, prin apelul la cadrul conceptual al raportării financiare și caracteristicile calitative ale informațiilor contabile. Pentru industria bancară, o caracteristică esențială se referă la transparența informațională, subiect dezvoltat în următoarea secvență a acestui capitol. Creșterea transparenței sporește stabilitatea băncilor și contribuie pozitiv la creșterea performanței bancare,

conform studiilor analizate (aceste aspecte contribuie la stabilirea ipotezelor pentru studiul de caz din capitolul 6). A treia fază de cercetare a contabilității bancare abordează legătura informației contabile cu performanța bancară.

În cadrul mai larg al teoriei guvernantei corporative și al asimetriei informaționale, teoria stakeholderilor, care presupune că managementul unei entități ar trebui să fie capabil să reconcilieze interesele diverselor categorii de stakeholderi (Freeman, 1984, 2010; Macini et al., 2022), pare a fi adecvată mediului bancar, în condițiile în care rolul stakeholderilor în industria bancară este esențial și managementul bancar este interesat de nevoile informaționale ale acestora (An et al., 2022; Bătae, Feleagă, et al., 2020; Frecea, 2016; Ionescu et al., 2020).

Un procent însemnat al informațiilor bancare utile managementului și diferitelor categorii de utilizatori este generat de către contabilitate, care furnizează informații către categorii distincte de utilizatori, ale căror obiective, alegeri și nevoi pot fi adesea contradictorii. Informația contabilă reprezintă sursa de bază în evaluarea performanței bancare, iar calitatea acesteia este definitivă pentru calitatea și reprezentativitatea indicatorilor de performanță bancară. Sub sintagma „calitatea informațiilor contabile” pot fi identificate abordări care par să aibă sensuri apropiate de reprezentarea fidelă, valoarea justă ori validitatea informațiilor, iar în sens larg, o informație contabilă este de calitate dacă ea reprezintă principiile fundamentale pe care se presupune că ar trebui să le oglindească (Stenheim & Madsen, 2017). Dincolo de nuanțele conceptuale, diferite metrice sunt asociate informațiilor contabile de calitate superioară, cum sunt tehnicile de netezire a veniturilor, gestiunea rezultatelor, metode de recunoaștere a pierderilor sau cuplul de informații venituri-costuri – toate acestea fiind specifice arealului performanței (Barth et al., 2023; Klish et al., 2021; Lang et al., 2003; Abu Alrub et al., 2018).

Băncile sunt considerate mai opace decât alte industrii și se confruntă cu asimetrie informațională (Ha, 2021; Flannery et al., 2004), pe fondul complexității inerente a afacerii (Levine, 2004) și a nevoilor informaționale complexe ale stakeholderilor. Transparența este regăsită adesea în studiile de specialitate sub accepțiunea de transparență a performanței financiare (Nasreen et al., 2023), iar creșterea transparenței contribuie la o creștere a performanței bancare (Nasreen et al., 2023; Oino, 2019), reduce riscul de apariție a crizelor bancare și sporește stabilitatea băncilor (Akhigbe et al., 2013; Barakat & Hussainey, 2013; Baumann & Nier, 2004; Nasreen et al., 2023). Situațiile financiare ale băncilor pot oferi o viziune distorsionată asupra sănătății lor financiare, în special în perioade dificile, din cauza neaderării la spiritul regulilor contabile și a toleranței față de reglementări (Huizinga & Laeven, 2012). Dinamica accentuată a tehnologiilor informaționale din ultimii ani afectează producția de informație contabilă și percepția utilizatorilor (Tiron-Tudor et al., 2022; Manta et al., 2023).

Nu se poate identifica în rândul băncilor o abordare contabilă singulară și unanim acceptată, ci mai degrabă variații în modalitățile de configurare și implementare a contabilității. Există societăți bancare în care domină conservatorismul contabil, recunoscut în literatura de specialitate drept cea tendință a băncilor de a recunoaște pierderile și evenimentele nefavorabile la timp, fără a recunoaște însă câștigurile și evenimentele favorabile (Jin et al., 2020). Băncile au început să folosească practici contabile oportuniste mai ales în perioada crizei financiare din 2007, în ceea ce privește opțiunea managerilor de a face alegeri contabile discreționare, care le favorizează propriile interese, mai degrabă decât să contribuie la transparența financiară și prezentarea fidelă a poziției financiare a băncii (Huizinga & Laeven, 2012; Vyas, 2011; Zhang & McIntyre, 2021). Managerii băncilor pot fi motivați să sub-raporteze costurile, cheltuielile și provizioanele sau să supra-raporteze

veniturile, pentru a atinge obiectivele de profitabilitate, țintele de rentabilitate a investițiilor, creșterea bonusurilor ori a valorii acțiunilor deținute de manageri (Zhang & McIntyre, 2021). Aria manipulării contabile a informațiilor bancare este largă, însă denaturarea informațiilor privind veniturile și rezultatele este predilectă, în condițiile în care contabilitatea rezultatelor furnizează informații prețioase investitorilor și joacă un rol important în evaluarea performanței băncii (Warfield et al., 1995; Xu, 2019).

Calitatea raportării financiare este importantă pentru toate industriile, dar pentru domeniul bancar este critică, deoarece băncile își asumă riscuri care sunt dificil de verificat (Beatty & Liao, 2014; Dal Maso et al., 2020). Raportarea integrată este asociată cu o mai mare valoare a băncilor și cu o rată Tobin's Q crescută (Dey, 2020), contribuie la creșterea valorii băncilor (Ibrahim, 2023), aspectele sociale conduc la creșterea performanței, în timp ce cele de mediu o erodează (Dragomir et al., 2022). Sunt demonstrate asocieri pozitive între reducerea emisiilor și rentabilitatea activelor, cât și cu valoarea de piață a acțiunilor, în timp ce relații negative sunt demonstrate între alte câteva dimensiuni ale scorurilor ESG (responsabilitatea producției, calitatea guvernantei corporative, modificarea scorului de management și supraveghere) și rentabilitatea activelor băncilor (Bătae et al., 2021). În România (23 de bănci comerciale, 2013-2015), un număr crescut de membrii în comitetele de supervizare contribuie la creșterea performanței, în timp ce creșterea conducerii executive determină scăderea performanței (Manta et al., 2018).

Scopul **capitolului patru** este de a prezenta o imagine de ansamblu a Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) aplicabile mediului bancar și de a studia impactul acestora asupra modalităților de cuantificare a performanței bancare. Prima parte se axează pe prezentarea de dovezi empirice privind implicațiile aplicării IFRS asupra calității contabilității în sistemul bancar și respectiv, asupra indicatorilor de performanță bancară. Cea de a doua secțiune analizează comparativ prevederile noului standard IFRS 9 „Instrumente financiare” cu cele ale IAS 39 „Instrumente financiare – recunoaștere și evaluare”. Secțiunea finală dezvoltă un studiu empiric privind impactul trecerii de la IAS 39 la IFRS 9 asupra indicatorilor de performanță a băncilor din România. Pe baza datelor colectate din situațiile financiare ale băncilor din România, pentru anul 2018, sunt calculate Rentabilitatea financiară (ROE) și Rentabilitatea activelor (ROA), în conformitate cu vechile norme IAS 39, respectiv în conformitate cu noul standard IFRS 9. Pe baza informațiilor culese, cu ajutorul analizei statistice, acest studiu de caz confirmă, pentru cazul sistemului bancar românesc, constatările literaturii precedente recente, care arată că aplicarea IFRS 9 impactează negativ indicatorii de performanță bancară.

Odată cu adoptarea inițială a IFRS în Uniunea Europeană (din anul 2005, pentru situațiile financiare anuale consolidate ale companiilor listate) se aștepta o creștere a nivelului de transparență ale multor companii (Jermakowicz, 2004), dar acest efect a fost atenuat semnificativ de diferitele niveluri de implementare / punerea în aplicare a normelor contabile. Există 80 de modificări ale IFRS în Uniunea Europeană (în perioada 2008-2022), a căror evoluție indică gradul înalt de reglementare contabilă europeană în domeniu și dinamica accentuată, care influențează mecanismele de aplicare în plan practic. Entitățile trebuie să își configureze sisteme interne și proceduri, precum și personal contabil calificat pentru a implementa seturi de reglementări complexe și dinamice. Pentru sectorul bancar din Uniunea Europeană, caracterizat anterior anului 2005 printr-o diversitate a standardelor de contabilitate în uz, aplicarea IFRS a reprezentat o mare șansă pentru armonizarea standardelor de contabilitate aplicate, pentru a spori comparabilitatea situațiilor financiare și pentru îmbunătățirea disciplinei de piață în beneficiul băncilor, deși exista un oarecare scepticism cu privire la avantajele IFRS, datorită posibilității de a crește volatilitatea cifrelor furnizate (Pagratis & Stringa, 2009). În

ceea ce privește sectorul bancar din România, dat fiind faptul că România a aderat la Uniunea Europeană abia în anul 2007, adoptarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) s-a realizat în câțiva ani (din 2012), pe fondul cerințelor din partea Fondului Monetar Internațional și a Uniunii Europene, ca parte a acordurilor de finanțare încheiate cu autoritățile române (Grecu, 2011).

IFRS sunt considerate pe scară largă un set de standarde de înaltă calitate contabilă, care necesită piețe de capital sofisticate, un nivel ridicat de cunoștințe contabile și un grad ridicat de protecție a investitorilor, precum și adecvate țărilor dezvoltate cu sisteme juridice de drept comun (Chebaane & Othman, 2014). Literatura de specialitate consemnează un număr considerabil de studii care abordează problematica implementării IFRS în mediul bancar, atât din perspectivă generală, precum și punctual, pentru anumite IFRS aplicabile domeniului. După anul 2008 au apărut primele studii care furnizează dovezi empirice privind implicațiile aplicării IFRS asupra calității contabilității în industria bancară (Gebhardt & Novotny-Farkas, 2011).

Profitabilitatea bancară este direct proporțională cu calitatea informațiilor contabile, iar adoptarea IFRS impactează atât calitatea informațiilor contabile, cât și performanța bancară (Ma et al., 2022). Sunt documentate efecte pozitive ale adoptării IFRS în mediul bancar (Al-Shaikh et al., 2023): creșterea gradului de comparabilitate a informațiilor contabile (Barth, 2013; Brochet et al., 2013; Callao et al., 2007); reducerea costului capitalului bancar (H. Tan et al., 2011); lichiditate crescută a pieței (Agostino et al., 2011); îmbunătățirea capacității de prognoză / previziune bancară (Byard et al., 2011); creșterea relevanței valorii băncilor (Chebaane & Othman, 2014; Omokhudu & Ibadin, 2015); reducerea asimetriei interne informaționale (Daske et al., 2008); aflus crescut de investiții străine (Li, 2010); eficiența pieței de capital (K. Ahmed et al., 2013; Grossman et al., 2013).

Literatura privind aplicarea IFRS în industria bancară din România este diversă și cuprinde cel puțin două categorii de studii: analize teoretico-aplicative, fără modelare econometrică a impactului adoptării IFRS și studii econometrice privind diverse implicații ale adoptării IFRS în mediul bancar. Impactul tranziției de la standardele contabile naționale (RAS – Romanian Accounting Standards) la IFRS în mediul bancar asupra performanței bancare a fost analizat pentru anul 2011 (anterior tranziției la IFRS) pentru primele 5 bănci din sistem (Dandara, 2015). Influența trecerii la IFRS asupra unor aspecte de performanță (veniturile, rentabilitatea activelor) a fost studiată pe baza situațiilor financiare consolidate ale băncilor din România listate la Bursa de Valori București, pentru perioada 2011-2012 (Istrate, 2014). Aplicarea IFRS în mediul bancar românesc a impactat auditul situațiilor financiare anuale, în special în primul an de aplicare a IFRS și de tranziție de la reglementările contabile naționale anterior aplicabile (Socol, 2012). Procesul de tranziție de la standardele naționale la IFRS a presupus eforturi logistice, schimbarea de atitudine și perfecționarea personalului implicat în contabilitatea pe baze IFRS (Gîrbină et al., 2012). Tranziția la IFRS a băncilor din România a fost îngreunată de manifestările crizei financiare internaționale, care a deteriorat în special valoarea activelor bancare, a căror recunoaștere contabilă este provocatoare, dacă se iau în considerare operațiuni de securitizare (Deliu et al., 2018). În abordări de tip econometric, România fost analizată spre exemplu, pentru perioada 1997-2008, într-un grup cu alte 15 state din Centrul și Estul Europei, pentru un eșantion de 434 de bănci comerciale (date colectate din BankScope of Bureau van Dijk), în ceea ce privește influența sistemului contabil asupra asumării riscurilor bancare (Fang et al., 2018). Autorii au dezvoltat, într-o manieră inovatoare, doi indici contabili bancari – indicele IFRS (care surprinde standardele contabile naționale comparativ cu IFRS) și indicele reglementărilor contabile (acte legislative naționale) – pentru care au demonstrat o influență cauzală asupra asumării riscurilor bancare. Mai precis, atenuarea decalajului dintre standardele naționale de contabilitate și

IFRS reduce riscul bancar (iar apartenența la Uniunea Europeană potențează efectul indicelui IFRS asupra riscului bancar), în timp ce reglementările contabile interne contribuie la o mai mare asumare a riscurilor.

IFRS 9 „Instrumente financiare” – intrat în vigoare în anul 2018 - are implicații importante în special pentru bănci, deoarece acestea dețin în mare parte active financiare. Din perspectiva performanței bancare, cercetări recente (Fatouh et al., 2023) arată că IFRS 9 crește costurile pentru pierderi din credite (ca urmare a deprecierii) și reduce profiturile bancare după impozitare, în comparație cu anterioarele abordări conforme IAS 39 „Instrumente financiare – recunoaștere și evaluare”. Spre deosebire de IAS 39, IFRS 9 aplică o singură abordare de clasificare pentru toate tipurile de active financiare. Potrivit IFRS 9, activele financiare trebuie clasificate și măsurate prin utilizarea unei metode cu două criterii care ar trebui aplicată de entități. Entitățile trebuie să își analizeze mai întâi modelul de afaceri în ceea ce privește instrumentul financiar respectiv și apoi natura fluxului de numerar generat de instrumentul financiar respectiv. Complexitatea contabilității activelor financiare este recunoscută și IFRS 9 este considerat cel mai dificil de implementat în sistemele bancare (Popescu (Haralambie) & Ionescu, 2019). Subiecte complexe, cum este cel de determinare a pierderilor din neîndeplinirea obligațiilor contrapartidei bancare (Loss Given Default), arată că băncile trebuie să își configureze metodologii flexibile care să permită determinarea pierderilor așteptate și că natura stocastică a IFRS 9, în ceea ce privește estimările privind pierderile din credite așteptate (Expected Credit Losses), probabilitatea de nerambursare (Probability of Default) și pierderea din neîndeplinirea obligațiilor (Loss Given Default), ridică îngrijorări cu privire la potențiala discreție managerială și flexibilitatea managementului băncilor în configurarea situațiilor financiare, dar și cu privire la hazardul moral (Achim et al., 2021).

În vederea observării realității bancare post-IFRS 9 din România, este dezvoltat un studiu empiric privind impactul implementării IFRS 9 asupra indicatorilor de performanță bancară (evaluată prin Rentabilitatea activelor - ROA și Rentabilitatea financiară - ROE), în primul an de raportare conform noului standard IFRS 9 - anul 2018. Pentru extragerea datelor, s-a utilizat tehnica analizei de conținut și au fost studiate situațiile financiare anuale, publicate pe site-urile web ale celor 10 instituții bancare din eșantionul studiat pentru anul 2018 (considerat reprezentativ - băncile analizate dețin împreună 89% din totalul activelor sistemului). Sunt confirmate în mod empiric, pentru cazul sistemului bancar românesc, constatările literaturii precedente recente, care arată că aplicarea IFRS 9 este de natură să erodeze performanța bancară (Fatouh et al., 2023; Norouzpour et al., 2023).

Cel de al cincilea capitol prezintă stadiul actual al cunoașterii în domeniul performanței bancare. Inițial, sunt analizate reviziile literaturii de specialitate existente privind performanța bancară, etapă care a presupus alegerea unei metode de revizuire a literaturii de specialitate adecvate pentru complexitatea și anvergura temei alese. Sunt studiate lucrările de revizuire privind performanța bancară existente din literatura de specialitate (platforma Web of Science), în perioada 2000-2021 (un număr inițial de 25 de studii de revizuire existente).

Ulterior, cu ajutorul analizei bibliometrice, pentru perioada 2000-2022 au fost selectate 1.138 de publicații din domeniile Economie, Business, Econometrie, Management și Contabilitate din bazele de date SCOPUS și Web of Science Core Collection, care au fost cercetate cu ajutorul softului VOSviewer, Ambele metode ale analizei bibliometrice - analiza performanței, cât și cartografierea științifică – sunt abordate în acest capitol.

Sunt identificate principalele direcții de cercetare a performanței bancare existente în literatura anterioară:

- Influența elementelor de risc bancar asupra performanței bancare (inclusiv în perioada crizei financiare);

- Impactul guvernancei corporative asupra performanței bancare (politicile responsabilității sociale corporative - CSR, structura de proprietate, componența managementului, eficiența managementului);
- Legăturile dintre eficiența și performanța băncilor comerciale (în special cu ajutorul metodei DEA Data Envelopment Analysis);
- Determinanții și indicatorii performanței bancare;
- Studii empirice privind performanța bancară.

Nișa de literatură careia teza i se adresează, prin legătura dintre informațiile contabile și performanța bancară, este confirmată de harta de vizualizare a direcțiilor de cercetare din VOSviewer, care nu conține termeni asociați acestei legături vizate.

Capitolul șase prezintă un studiu empiric privind *impactul evoluției gradului de transparență a performanței bancare asupra indicatorilor de profitabilitate bancară (rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalurilor) și rolul moderator al unor factori de natură contabilă bancară (activele băncii, raportul cost/venit și solvabilitatea) asupra acestor relații, pentru băncile active în România, în perioada 2013-2022*. Analiza nivelului de prezentare publică pe site-urile proprii a informațiilor referitoare la profitabilitatea bancară de către băncile din România este realizată prin metoda analizei de conținut a situațiilor financiare și /sau rapoartelor anuale. Este dezvoltat un indicator compozit, numit Gradul de transparență a indicatorilor de performanță, pe baza literaturii de specialitate și a raționamentului teoretic aplicat (în funcție de numărul indicatorilor ROA, ROE, Rata cost venit, Lichiditatea imediată și Indicatorul de solvabilitate identificați în expresie numerică în informațiile publicate de către bănci).

Tabelul nr. R.1 Rezultatele testării ipotezelor – efectele transparenței asupra performanței bancare (modele ROA și ROE), România, 2013-2022.

Ipoteze		Sens așteptat	Rezultate	
			ROA	ROE
H₁	Evoluția gradului de transparență a indicatorilor de performanță bancară contribuie la creșterea profitabilității băncilor din România.	+	Validată	Validată
H₂	Mărimea instituțiilor bancare din România influențează pozitiv profitabilitatea acestora.	+	Validată	Validată
H₃	Eficiența operațională a băncilor din România (cuantificată prin raportul cost/venit) influențează negativ profitabilitatea acestora.	-	Validată	Validată
H₄	Factori de natură contabilă bancară de prudențial (reprezențați de indicatorul de solvabilitate), afectează pozitiv profitabilitatea băncilor din România.	+	Validată	Netestată

Sursa: prelucrare proprie.

Transparența bancară, mărimea băncilor și solvabilitatea influențează pozitiv Rentabilitatea activelor (ROA), în timp ce raportul cost/venit erodează ROA. Rentabilitatea capitalurilor (ROE) este impactată pozitiv de transparență și de mărimea băncii, în timp ce raportul cost/venit exercită o influență negativă. Rezultatele

(tabelul nr. R.1) sunt obținute prin modelarea econometrică cu metoda regresiei robuste cu iterații Huber (Robust Regression RR) și metoda celor mai mici pătrate fezabilă (Feasible Generalized Least Squares FGLS).

Dacă în capitolul anterior este studiată performanța bancară la nivel național, pentru cazul României, cel de **al șaptelea capitol** prezintă o dublă perspectivă a performanței bancare în plan european – prin modelarea econometrică a două paneluri de date, cu ajutorul softului STATA:

- primul studiu econometric, pentru panelul celor 27 de state membre ale Uniunii Europene, analizate în perioada 2001-2020;

- cel de al doilea studiu econometric, pentru un grup bancar european (Este Bank), analizat în perioada 2016-2022.

Prima secțiune a capitolului studiază impactul *factorilor contabili interni bancari* (exprimați prin rata capital/total active și raportul cost/venit), în paralel cu influențele *mediului macroeconomic* în care băncile își desfășoară activitatea (exprimate prin creșterea Produsului Intern Brut și inflația) **asupra performanței bancare** din statele membre ale Uniunii Europene, în perioada 2001-2020. Studiul econometric al panelului se face prin aplicarea graduală a mai multor metode: modelul clasic de regresie cu estimatorul OLS simplu sau grupat (Ordinary Least Squares – metoda celor mai mici pătrate / Pooled Ordinary Least Squares), regresia robustă (Robust Regression), modelul cu efecte fixe (Fixed Effects) și modelul cu efecte aleatoare (Random Effects), precum și modele de panel dinamice (System GMM - Generalized Method of Moments), relațiile de cauzalitate de tip Granger, precum și modelarea cu ajutorul ecuațiilor structurale (Structural Equation Modeling). Rezultatele studiilor empirice (tabelul nr. R.2) arată că rata inflației și creșterea Produsului Intern Brut impactează pozitiv ambele variabile ce descriu performanța bancară (ROA și ROE), în timp ce eficiența operațională (raportul cost/venit) este invers proporțională cu performanța bancară (exprimată prin ROA și ROE). Rata capital/total active are impact pozitiv asupra rentabilității activelor și este invers proporțională cu rentabilitatea capitalurilor. Influența negativă a ratei capital/total active asupra ROE este mai puțin robustă decât pentru ROA și este demonstrată cu semnificație statistică doar în modelarea de tip Regresie Robustă, modelul cu efecte aleatoare (RE) și cu ajutorul ecuațiilor structurale (SEM).

Tabelul nr. R.2 Rezultatele testării ipotezelor – influența factorilor contabili și a determinanților macroeconomici asupra performanței bancare (modele ROA și ROE), Uniunea Europeană, 2001-2020.

Ipoteze		Sens așteptat	Rezultate	
			ROA	ROE
H₁	Rata capital active are o influență pozitivă asupra performanței bancare.	+	Validată	Nevalidată
H₂	Raportul cost-venit contribuie la scăderea performanței bancare.	-	Validată	Validată
H₃	Rata anuală a inflației are impact pozitiv asupra performanței bancare.	+	Validată	Validată
H₄	Creșterea Produsului Intern Brut exercită o influență pozitivă asupra performanței bancare.	+	Validată	Validată

Sursa: prelucrare proprie.

Cel de al doilea model dezvoltat studiază performanța băncilor din perspectivă micro-bancară, pentru un *grup bancar european (Erste Group* care își desfășoară activitatea în șapte state - Austria, Croația, Republica Cehă, Ungaria, România, Slovacia și Serbia), *pentru perioada 2016-2022*. Cu ajutorul modelelor de regresie

este analizată *influența asupra rentabilității capitalului alocat a următoarelor variabile: raportul cost-venit, rata de acoperire a creditelor neperformante și creșterea Produsului Intern Brut*. Studiarea econometrică a eșantionului se face cu ajutorul următoarelor tehnici: metoda celor mai mici pătrare grupată (Pooled OLS Ordinary Least Squares), regresia robustă cu iterații Huber (Robust Regression RR), modelul cu efecte fixe (Fixed Effects FE) și modelul cu efecte aleatoare (Random Effects RE). Ulterior, robustețea rezultatelor este testată cu ajutorul a două metode de panel statice - metoda de corectare a erorilor standard (Panel Corrected Standard Errors PCSE) și metoda celor mai mici pătrate fezabilă (Feasible Generalized Least Squares FGLS). Rezultatele (tabelul nr. R.3) arată că raportul cost/venit și gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante conduc la erodarea performanței grupului studiat, în timp ce creșterea PIB impactează pozitiv evoluția performanței bancare.

Tabelul nr. R.3 Rezultatele testării ipotezelor – influența eficienței operaționale, a creditelor neperformante și a creșterii PIB asupra rentabilității capitalului alocat, Erste Group, 2016-2022.

Ipoteze		Sens așteptat	Rezultate
			Rata capitalului alocat
H₁	Raportul cost-venit influențează negativ performanța bancară la nivelul grupului bancar analizat.	-	Validată
H₂	Gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante erodează performanța grupului bancar studiat.	-	Validată
H₃	Creșterea trimestrială a PIB contribuie la creșterea performanței bancare a grupului bancar prezentat în studiul de caz (Erste Group).	+	Validată

Sursa: prelucrare proprie.

Alegerea Uniunii Europene drept areal de referință al studiilor menționate are la bază cadrul unic de reglementare bancară aplicabil, potențial generator de comportamente similare, dar și existența unui conglomerat de state cu istorii de evoluție economică diferite (aderare la Uniunea Europeană în perioade diferite, 11 din cele 27 de state au experimentat regimuri comuniste până la finalul anilor '90 etc.) și niveluri eterogene de dezvoltare, ceea ce le face provocatoare în planul cercetării economice.

Etapele finale ale cercetării presupun sistematizarea ideilor și descoperirilor realizate, respectiv configurarea concluziilor, prezentarea contribuțiilor proprii, identificarea limitelor cercetării și direcțiilor viitoare de cercetare.

Concluzii

Deși la sfârșitul anului 2021, economiile naționale păreau să ia calea redresării post-pandemice, acestea au cunoscut *noi provocări* odată cu începutul anului 2022, date de niveluri mari ale inflației, criza energetică și tensiuni geopolitice în Europa de Est, pe fondul războiului din Ucraina. În martie 2023, falimentul a două bănci din Statele Unite ale Americii și o fuziune bancară susținută de stat în Elveția au generat îngrijorare și reacții ale piețelor financiare. Stabilitatea financiară este pusă sub semnul întrebării, creșterile mari ale prețurilor materiilor prime și energiei sunt evidente, perioadele de inflație ridicată par a nu se termina curând, iar conflictul geopolitic menționat se prelungește și are impact asupra evoluției economice, chiar mai puternic decât se așteptau inițial analiștii (European Central Bank, 2022b). Incertitudinile și un grad de risc ridicat caracterizează situația economică actuală, atât la nivel național, cât și internațional.

Performanța bancară nu poate lipsi din angrenajul stabilității, rezilienței și robusteții sistemelor bancare, iar băncile conștientizează acut că markerii de performanță bancară influențează deciziile diverselor categorii de stakeholderi (potențiali investitori, clienți, creditorii etc.), prezintă interes ridicat pentru proprietarii de capital și sunt monitorizați atent de autoritățile de supraveghere bancară. Într-o astfel de „imposibilă trinitate”, ***performanța presupune pentru managementul bancar instrumente adecvate de identificare, cuantificare, monitorizare și mitigare***. Importanța informației contabile în gestiunea performanței bancare derivă din procesele tehnice de determinare, evaluare și monitorizare a performanței bancare, ceea ce le face susceptibile la operațiuni de denaturare, aplicare de raționamente contabile creative sau chiar fraudă. Legătura contabilității cu performanța bancară nu pare a beneficia încă de un flux de publicații extins, iar atenția științifică asupra temei necesită studii riguroase, care să clarifice potențiale intercondiționalități, relații de cauzalitate și interferențe.

Teza de doctorat subliniază importanța fenomenului studiat, încă din faza incipientă a demersului de cercetare și construiește gradual o abordare științifică și transparentă, urmărește riguros metodologia și etapele stabilite ale cercetării, în vederea atingerii scopului propus. Prezenta lucrare este compusă din ***două mari părți***: *o primă parte* evidențiază aspectele teoretice referitoare la performanța bancară și a informațiilor contabile ce stau la baza evaluării performanței, prezentând o analiză critică și cuprinzătoare a literaturii anterioare, iar *partea a doua* dezvoltă studii empirice ce investighează rolul mai multor factori interni bancari și a determinantilor macroeconomici asupra evoluției performanței bancare, la nivel european și național, cu un accent deosebit pe rolul informației furnizate de contabilitate asupra indicatorilor de performanță studiați.

Abordarea metodologică se bazează pe un set de instrumente metodologice, care îmbină cercetarea fundamentală cu cea cantitativă și metodele moderne cu metodele clasice. Caracterul complex al temei ***impune configurarea metodologiei adecvate*** – stabilirea obiectivelor, direcțiilor, ipotezelor și metodelor – esențiale în dezvoltarea unei cercetări de calitate. Cum în toate științele sociale, inclusiv în cele economice, cunoștințele derivă din fenomene reale, din observarea realității, lucrarea de doctorat se întemeiază pe o ***poziționare epistemologică constructivistă de tip pozitiv*** și recunoaște rolul modelării cantitative în obținerea rezultatelor de cercetare. Sunt combinate tehnici de cercetare sistematică, respectiv evolutivă a domeniului performanței bancare și sunt aplicate metode teoretice și empirice, pentru a răspunde la întrebările de cercetare fixate. Excesul de matematizare specific cercetărilor recente din domeniul științelor economice este conștientizat și lucrarea este dezvoltată prin apelul la instrumentar matematico-statistico-econometric adecvat, testat și adaptat prezentei cercetări. Din punct de vedere tehnic, sunt utilizate facilitățile ***programului de referințiere***

bibliografică Mendeley, prelucrare econometrică în STATA și analiză bibliometrică prin VOSviewer. Două dintre pericolele care planează asupra cercetărilor economice au beneficiat de atenție pe parcursul cercetării și au impus instrumente adecvate de contracarare – analize atente și acceptarea pluralismului de idei: variația amplă a indicatorilor economici, respectiv neliniaritatea relațiilor dintre și perspectiva subiectivă a cercetătorului, în special în extragerea concluziilor.

Seria de obiective specifice fixate, subsumate celui principal al cercetării și întrebările de cercetare au ghidat procesul de elaborare a tezei și au condus la obținerea rezultatelor prezentate sintetic în tabelul nr. R.4.

Tabelul nr. R.4 Sinteza rezultatelor cercetării.

Întrebări de cercetare	Rezultate obținute	Obiective
<p>Q1. <i>Cum au evoluat sistemele de măsurare a performanței și care sunt indicatorii de natură contabilă asociați performanței bancare?</i></p>	<p>Analiza terminologică de tip morfologic a limbajului specific temei studiate (performanță, eficacitate, eficiență, eficacitate, profitabilitate etc.).</p> <p>Studierea diferitelor perioade istorice în cadrul cărora au fost poziționate cercetări ale performanței entităților (inclusiv bancare) și curente de opinie care atribuie evaluarea și monitorizarea performanței diferitelor ramuri ale științelor economice, cu accent pe producția informațională contabilă care stă la baza sistemelor de management al performanței.</p> <p>Prezentarea succintă a unui set comprehensiv de indicatori de performanță bancară, în a căror producție contabilitatea bancară joacă un rol esențial.</p>	<p>O1. Delimitarea conceptuală a performanței din dublă perspectivă (epistemologică și cronologică), particularizarea abordării performanței în mediul bancar și configurarea unui set de indicatori de cuantificare a performanței bancare.</p>
<p>Q2. <i>Care sunt reperele majore ale dinamicii recente ale performanței bancare la nivel național, european și internațional?</i></p>	<p>Constatarea implicării decisive, pe parcursul a aproximativ cinci decenii, a Comitetului de la Basel în configurarea unei set de reglementări bancare cu rol de ghidare a sistemelor bancare naționale.</p> <p>Evidențe pozitive ale relației dintre implementarea prevederilor acordurilor de capital Basel (implicit adecvarea capitalului și active ponderate în funcție de risc) și performanța bancară.</p> <p>Obligația băncilor din Uniunea Europeană de a publica informații de performanță (Directiva CRR/III / CRDVI).</p> <p>Prezentarea de informații sintetice, cronologice și comparative ale nivelurilor și profilurilor de performanță bancară pentru perioada anilor '90-2023, în plan național, european și internațional.</p> <p>Constatarea interconectării dintre performanța bancară și arealul geografic la care face referire, influența factorilor ciclici sau structurali specifici economiilor și a determinantilor de diverse naturi - macroeconomice, crize financiare, modificări legislative, cadrul de reglementare și supraveghere etc.</p>	<p>O2. Stabilirea coordonatelor esențiale ale dinamicii istorice recente și ale cadrului normativ al performanței bancare la nivel național, european și internațional.</p>
<p>Q3. <i>Ce mecanisme bancare contabile stau la baza determinării și transparentizării</i></p>	<p>Clarificarea rolului contabilității în generarea informației primare de performanță bancară și transparentizării profilurilor de performanță ale băncilor.</p>	<p>O3. Determinarea cadrului general în care contabilitatea bancară operează și a modului în care poate impacta procesele de determinare a indicatorilor de</p>

Întrebări de cercetare	Rezultate obținute	Obiective
<i>profilurilor de performanță bancară?</i>	<p>Identificarea formelor de manifestare a conservatorismului contabil și ale opacității în procesele de transparență bancară.</p> <p>Granițele către practici contabile discreționare și comportamente contabile suboptimale sunt foarte fine.</p> <p>Existența unui număr însemnat de probleme contabile bancare încă nesoluționate de mulți ani și a unor practicile contabile bancare care variază într-o manieră anticiclică.</p>	performanță și dezvoltarea publică a acestora.
Q4. <i>Cum este afectată performanța bancară de aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS)?</i>	<p>Un sistem de contabilitate bancară adecvat reglementat și matur reprezintă un element cheie al dezvoltării instituționale bancare.</p> <p>Aplicarea IFRS conduce la modificări în profilurile de performanță ale băncilor.</p> <p>Comparația IAS 39 cu IFRS 9.</p> <p>Studiu de caz privind impactul la nivelul sistemului bancar românesc a implementării în anul 2018 a IFRS 9 - „Instrumente financiare” - asupra indicatorilor de performanță bancară.</p>	O4. Examinarea teoretico-empirică a impactului aplicării Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) asupra metricii performanței bancare, cu accent asupra implementării începând cu anul 2018 a standardului IFRS 9.
Q5. <i>În ce măsură literatura anterioară investighează performanța bancară?</i>	<p>Revizuirea sistematică și analiza bibliometrică (analiza performanței și cartografierea științifică) a literaturii de specialitate în domeniul performanței bancare (abordare VOSviewer).</p> <p>Prezentarea într-o abordare modernă și riguroasă a stadiului cunoașterii științifice în domeniu (repere pentru viitoarele aspecte de cercetat).</p>	O5. Revizuirea sistematică și analiza bibliometrică a literaturii de specialitate în domeniul performanței bancare, în vederea identificării principalelor direcții de cercetare existente.
Q6. <i>Gradul de transparență bancară influențează performanța bancară?</i>	<p>Studiu de caz empiric - sistemul bancar românesc, 2013-2022 - analiza impactului evoluției gradului de transparență a performanței bancare asupra indicatorilor de profitabilitate bancară (rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalurilor) și rolul moderator al unor factori de natură contabilă bancară (activele băncii, raportul cost/venit și solvabilitatea) asupra acestor relații.</p> <p>Prezentarea gradului de transparență a performanței bancare în rapoartele anuale ale băncilor din România (analiză de conținut).</p>	O6. Investigarea empirică a asocierii dintre gradul de transparență și performanța băncilor active în România, cu prezentarea rolului mediator al factorilor contabili asupra acestei relații.
Q7. <i>Care este impactul determinantilor macroeconomici și a factorilor contabili interni bancari asupra performanței bancare?</i>	<p>Modelări econometrice de tip macro-bancar, prin analiza datelor agregate la nivel de țară, pentru cele 27 de state ale Uniunii Europene, analizate pentru perioada 2001-2020 - impactul a doi factori contabili bancari interni (rata capital/total active și raportul cost/venit) și rolurile moderatoare ale unor determinanți macroeconomici (creșterea PIB-ului și inflația).</p> <p>Studiul econometric al unui grup bancar european (Este Bank), care operează în șapte state europene, pentru perioada 2016-2022 - perspectiva relațiilor dintre rentabilitatea capitalului alocat și raportul cost-venit, rata de acoperire a creditelor neperformante și creșterea PIB.</p>	O7. Modelarea econometrică a influenței asupra performanței bancare a unui set de determinanți macroeconomici și factori contabili interni bancari, în Uniunea Europeană (studii empirice la nivel de țară și de grup bancar european).

Sursa: prelucrare proprie.

Contribuții proprii

Dacă demersurile primare de cercetare, de tip nestructurat, sugerau un interes în creștere pentru tema performanței bancare și existența unui număr însemnat de studii, puncte de vedere, comunicate, acte normative etc. din arealul cercetat, cu numeroase-subteme, prin cercetarea sistematică a literaturii (revizuire sistematică și analiză bibliometrică) este identificată o nișă lacunară a domeniului – cea reprezentată de **scarciitatea resurselor de informare științifică asupra performanței bancare din perspectivă contabilă și necesitatea configurării unor studii care să surprindă esența indicatorilor bancari specifici performanței bancare și a aspectelor contabile asociate.**

Într-o literatură vastă a performanței bancare, prezenta cercetare **se poziționează în cadrul cercetărilor deopotrivă teoretice și aplicative, care furnizează indicii privind legătura contabilității băncilor cu dinamica performanței.** Importanța performanței bancare pentru industria financiară de profil, grevată de o dinamică accentuată a aspectelor normative specifice și a interdependențelor cu economia în ansamblul său, s-a accentuat în ultimii ani, pe fondul înrăutățirii condițiilor macroeconomice. Pandemia COVID-19 din anul 2020 a găsit sistemele bancare abia recuperate de câțiva ani după criza financiară internațională, care a izbucnit în anul 2007 și care le-a erodat din perspective multiple, dar, din fericire, pe de altă parte, a și generat schimbări majore în arhitectura de supraveghere, reglementările și practicile manageriale bancare din întreaga lume, ceea ce a asigurat premise ale stabilității ulterioare a sistemelor bancare. Tensiunile geopolitice din Europa de Est, pe fondul conflictului militar din Ucraina, începând cu anul 2022 și falimentele bancare din Statele Unite ale Americii din luna martie 2023, reprezintă alte două situații generatoare de volatilitate pe piețele financiare, niveluri crescute ale anxietății și ale aversiunii la risc. Toate acestea afectează stabilitatea, reziliența și robustețea sistemelor bancare.

Performanța bancară reprezintă un element crucial în supraviețuirea băncilor și în menținerea stabilității financiare. Mediul bancar, direct interesat de maximizarea valorii randamentului capitalurilor și satisfacerea intereselor deținătorilor de capital bancar, consideră profitabilitatea un item major al jurnalului de bord al managerilor și al acționarilor, deopotrivă. **Dezideratul rezilienței și robusteții sistemelor bancare** rămâne permanent în atenția autorităților de reglementare și supraveghere bancară, iar performanța bancară este o „necunoscută” țintită permanent în ecuațiile complicate de supraveghere bancară. Managementul bancar este preocupat de performanța bancară în contexte de asimetrie informațională evidente, între interesele deținătorilor de capital în maximizarea profiturilor și diverse alte categorii de utilizatori ai informațiilor de performanță, stakeholderi bancari variați - potențiali investitori, creditorii, debitorii etc. – ale căror interese nu sunt în general convergente cu ale acționarilor bancari. **Aspectele de natură contabilă ale performanței bancare** reprezintă elemente cheie tehnice în procesele de determinare, evaluare și monitorizare a performanței bancare, ceea ce le face susceptibile la operațiuni de denaturare, aplicare de raționamente contabile creative sau chiar fraudă.

Sintetic, contribuțiile prezentei teze de doctorat la fluxul cercetărilor performanței bancare sunt următoarele:

- ✚ Clarifică terminologic performanța, printr-o analiză morfologică a limbajului specific temei studiate (performanță, eficacitate, eficiență, eficacitate, profitabilitate etc.) și stabilește relații între conceptele vizate.
- ✚ Prezintă în manieră evolutivă perioadele istorice majore (cu reper inițial secolul al XIII-lea) în care cercetări ale performanței entităților sunt atribuite diferitelor ramuri ale științelor economice, cu accent pe producția informațională contabilă care stă la baza sistemelor de management al performanței.
- ✚ Sistematizează metrica performanței bancare, prin prezentarea succintă a unui set comprehensiv de indicatori de performanță bancară, în a căror producție contabilitatea bancară joacă un rol esențial.
- ✚ Formulează concluzii parțiale privind imposibilitatea identificării unei opinii unanim valabile pentru delimitarea performanței și remarcă indicatorii de profitabilitate ca fiind cei mai des utilizați drept repere ale performanței.
- ✚ Analizează Acordurile Basel – de la Acordul Basel I la Acordul Basel IV și Directiva CRRIII / CRDVI (aprobată de Parlamentul European în octombrie 2021) din perspectiva performanței bancare și subliniază rolul cadrului normativ prudential la procesele de transparentizare a performanței.
- ✚ Reunește din literatura anterioară evidențe pozitive ale relației dintre implementarea prevederilor acordurilor de capital Basel (implicit adecvarea capitalului și active ponderate în funcție de risc) și performanța bancară.
- ✚ Grupează dinamica istorică recentă a performanței bancare în plan național, european și internațional (cazul Statelor Unite ale Americii), pentru perioada anilor '90-2023, prin apelul la rapoartele publice ale autorităților de supraveghere bancară.
- ✚ Extrage concluzii parțiale privind evoluția neuniformă a performanței bancare din ultimii aproximativ 30 de ani, explicată prin influența unor factori ciclici (cum sunt criza financiară internațională care a debutat în anul 2007, manifestările pandemiei COVID-19 din perioada 2020-2022) ori factori structurali, mediul economic diferit de la stat la stat, reglementările naționale și cele de supraveghere bancară (Acordurile Basel).
- ✚ Clarifică rolul contabilității în generarea informației primare de performanță bancară și importanța informațiilor contabile de calitate pentru profilurile de performanță ale băncilor.
- ✚ Evoluției contabilității bancare și a reglementărilor ce afectează domeniul bancar din ultimele decenii denotă un mediu care oscilează permanent între norme laxe și reglementare excesivă, cu intensități variate, în funcție de perioada istorică analizată (de regulă cu comportament anticiclic).
- ✚ Identifică în literatura precedentă forme de manifestare a conservatorismului contabil și de opacitate care pot afecta procesele de transparență bancară (inclusiv a performanței).
- ✚ Conturează concluzii parțiale privind importanța informației contabile și impactul caracteristicilor acesteia asupra măsurării performanței bancare, în condițiile în care granițele către practici contabile discreționare și comportamente contabile suboptimale sunt foarte fine, iar un număr însemnat de probleme contabile bancare sunt încă nesoluționate de mulți ani.

- ✚ Constată dinamica accentuată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) în mediul bancar și extinderea lor globală, spre areale din ce în ce mai mari.
- ✚ Consemnează aplicarea eterogenă a cadrului normativ european la nivelul statelor naționale (pe baza opțiunilor naționale permise) și consideră provocatoare pentru bănci implementarea unui număr mare de modificări ale IFRS în Uniunea Europeană (există 80 de modificări ale IFRS în perioada 2008-2022).
- ✚ Selectează studii anterioare care probează că aplicarea IFRS conduce la modificări în profilurile de performanță ale băncilor.
- ✚ Compară IAS 39, înlocuit cu noul IFRS 9 (intrat în vigoare din anul 2018), în domeniul instrumentelor financiare, pe fondul importanței deosebite pentru industria bancară, în special în evaluarea creditelor neperformante (și implicit cu impact asupra performanței).
- ✚ Dezvoltă un studiu de caz empiric de calcul și analiză a impactului implementării în anul 2018 a IFRS 9 asupra ratei rentabilității financiare și ratei rentabilității activelor pentru TOP 10 cele mai mari bănci din România.
- ✚ Configurează concluzii parțiale referitoare la erodarea performanței bancare prin aplicarea IFRS 9.
- ✚ Realizează o analiză sistematică a lucrărilor de revizuire a literaturii de specialitate privind performanța bancară, publicate în perioada 2000-2021.
- ✚ Dezvoltă o analiză bibliometrică, susținută de softul VOSviewer, a literaturii anterioare a performanței bancare, din perioada 2000-2022 și cartografiază principalele direcții de cercetare a performanței bancare, pe baza lucrărilor publicate pe platformele Web of Science și Scopus.
- ✚ Constată că abordarea legăturii dintre informațiile contabile și performanța bancară nu apare în harta de vizualizare a direcțiilor de cercetare existente, ceea ce indică un gap de literatură.
- ✚ Extrage concluzii parțiale privind caracteristicile fluxului de publicații existent în domeniul performanței bancare.
- ✚ Analizează, pentru sistemul bancar din România, în perioada 2013-2022, impactul evoluției gradului de transparență a performanței bancare asupra indicatorilor de profitabilitate bancară (rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalurilor) și rolul moderator al unor factori de natură contabilă bancară (activele băncii, raportul cost/venit și solvabilitatea) asupra acestor relații. Metodele econometrice utilizate, cu ajutorul softului STATA, sunt: regresia robustă cu iterații Huber și metoda celor mai mici pătrate fezabilă (Feasible Generalized Least Squares FGLS).
- ✚ Construiește un indice - Gradul de transparență a indicatorilor de performanță bancară (în funcție de numărul indicatorilor ROA, ROE, Rata cost venit, Lichiditatea imediată și Indicatorul de solvabilitate identificați în expresie numerică în informațiile publicate de către bănci în situațiile financiare anuale și/sau rapoartele anuale).
- ✚ Prezintă gradul de transparență a performanței bancare în rapoartele anuale ale băncilor din România (analiză de conținut).
- ✚ Formulează concluzii parțiale privind tendința de îmbunătățire a calității informațiilor dezvăluite de bănci, o evoluție a dezvăluirii informațiilor financiare pe site-urile instituțiilor bancare, stimulată de

politicile de Corporate Social Responsibility - CSR, expansiunea tehnologiilor digitale, normalizarea mediului bancar, precum și tendințele de raportare integrată din ce în ce mai evidente în mediul bancar.

- ✚ Modelează econometric, la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, pentru perioada 2001-2020, influența unor determinanți macroeconomici (inflație și creșterea Produsului Intern Brut) și factori contabili de natură internă bancară (rata capital-active și rata cost-venit) asupra performanței bancare (cuantificată prin Rentabilitatea activelor - ROA și Rentabilitatea capitalurilor - ROE). Metodele econometrice utilizate, cu ajutorul softului STATA, sunt: modele de panel statice – modelul clasic de regresie cu estimatorul OLS simplu sau grupat (Ordinary Least Squares – metoda celor mai mici pătrate / Pooled Ordinary Least Squares), regresia robustă (Robust Regression), modelul cu efecte fixe (Fixed Effects) și modelul cu efecte aleatoare (Random Effects), precum și modele de panel dinamice (System GMM - Generalized Method of Moments), relațiile de cauzalitate de tip Granger, precum și modelarea cu ajutorul ecuațiilor structurale (Structural Equation Modeling).
- ✚ Modelează econometric, la nivelul unui grup bancar european (Erste Group), pentru perioada 2016-2022, relațiile dintre rentabilitatea capitalului alocat și rata de acoperire a creditelor neperformante, raportul cost-venit și creșterea Produsului Intern Brut. Metodele econometrice utilizate, cu ajutorul softului STATA, sunt: metoda celor mai mici pătrate grupată, specifică datelor de tip panel (Pooled OLS Ordinary Least Squares), regresia robustă cu iterații Huber, modelul cu efecte fixe (Fixed Effects FE), modelul cu efecte aleatoare (Random Effects RE), metoda de corectare a erorilor standard (Panel Corrected Standard Errors PCSE) și metoda celor mai mici pătrate fezabilă (Feasible Generalized Least Squares FGLS).
- ✚ Sintetizează concluziile parțiale privind influențele demonstrate ale factorilor contabili bancari și a determinanților macroeconomici asupra performanței bancare, pentru eșantioanele studiate.

Utilitatea prezentei cercetări se regăsește la nivelul mediului academic, managementului bancar și autorităților de supraveghere. Rezultatele și direcțiile de studii viitoare au ***implicații teoretice și practice, în plan micro-bancar, dar și din perspectivă macroeconomică:***

- Subliniază importanța configurării reglementărilor prudențiale de adecvare a capitalului bancar și managementul riscurilor asociate, cu incidență asupra profilurilor de performanță bancară.
- Stabilește importanța aplicării cadrului contabil bancar actual, reprezentat de IFRS 9 „Instrumente financiare” în general, dar cu atenție prioritară spre aplicarea prevederilor privind modul de stabilire a rezervelor pentru pierderi din credite și a expunerii din riscul de credite neperformante, evaluate prin diferite metode permise (spre exemplu, cost amortizat sau la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global etc.).
- Managementul bancar ar trebui să fie interesat în mai mare măsură de procesele de transparentizare a informațiilor bancare de performanță, intens vehiculate de utilizatorii de informații și markeri importanți de decizii pentru aceștia.

- Autoritățile de supraveghere ar trebui să configureze politici care să contribuie la creșterea gradului de transparentizare a informațiilor bancare.
- Îmbunătățirea disponibilității datelor privind performanța bancară ar putea contribui la creșterea încrederii în mediul bancar și piețele financiare pe care băncile activează, cât și la reducerea anxietății și a aversiunii la risc.
- Recunoaște aspectele creditării neperformante ca fiind esențiale în mediul bancar actual, ceea ce impune reglementatorilor bancari necesitatea configurării / actualizării / modificării (după caz) a normelor europene și naționale în domeniu, pentru a crea premise de aplicare unitară a lor de către bănci, scăderea practicilor discreționare contabile și a interpretărilor diferite ale prevederilor în domeniu;
- Accentuează necesitatea optimizării costurilor bancare și creșterea eficienței operaționale, gestionarea eficientă a cheltuielilor și îmbunătățirea ratei cost/venit;
- Aduce în discuție relevanța cadrului macroeconomic în care băncile își desfășoară activitatea;
- Creșterea economică conduce la sporirea oportunităților de creditare și este asociată pozitiv cu creșterea cererii de credite, reducerea volumului creditelor neperformante, îmbunătățirea eficienței, sporirea capacității de rambursare a datoriilor față de bănci, scăderea aversiunii la risc, creșterea încrederii în piețele financiare bancare etc. – aspecte care impactează asupra performanței bancare, prin canale diverse, directe și indirecte.
- Inflația (al doilea factor macroeconomic studiat în modelele econometrice, pe lângă creșterea PIB) este de natură să contribuie la creșterea performanței bancare, mai ales dacă managementul bancar configurează instrumente prin care crește ratele dobânzilor, sporește volumul veniturilor operaționale etc.
- Analiza factorilor macroeconomici care au fost luați în considerare – creșterea PIB și inflația - arată că politicile publice ar trebui să dezvolte cadrul normativ cu rol de stimulare a creșterii economice și gestionare eficientă a inflației, care ar conduce la creșterea performanței în mediul bancar.

Limite și perspective ale cercetării

Prezentarea performanței bancare doar la nivelul unui segment al industriei financiare – reprezentat de mediul bancar – reprezintă o limită importantă a cercetării. Aria de aplicabilitate limitată afectează generalizarea rezultatelor obținute și a concluziilor formulate.

Conceptual, câmpul informațional abordat, al interacțiunii dintre informațiile contabile și performanța bancară, reduce capacitatea de surprindere a altor fațete posibil esențiale ale fenomenului, care s-ar putea dovedi relevante, cum sunt cele referitoare la riscurile bancare care afectează performanța, perspectivele managementului asupra performanței etc. Lucrarea de față se axează pe aspecte contabile ale performanței bancare și această limitare este asumată, întrucât studierea performanței bancare din toate perspectivele posibile, poate fi una hazardată, oricât de structurată ar fi ea, datorită vastității domeniului și posibilității limitate de analiză și interpretare a cercetătorului.

Metodologic, teza investighează aspecte teoretice în mod structurat – revizuirea sistematică a literaturii și analiza bibliometrică – dar și nestructurat, prin identificarea literaturii precedente, fără algoritmi foarte bine delimitați, pentru anumite subiecte studiate distinct (cum este influența calității informațiilor contabile asupra performanței, legătura dintre transparența bancară și performanță, impactul aplicării IFRS în mediul bancar asupra performanței etc.). Prima abordare a literaturii (structurată, prin revizuirea sistematică a literaturii și analiza bibliometrică) are la baza prelucrarea finală prin softul VOSviewer. Utilizarea unor alte programe similare (cum este NVivo) ar putea conduce la rezultate importante. Cea de a doua abordare menționată (nestructurată) prezintă riscul de a surprinde aspecte disparate ale realității din fluxul de publicații și să conducă la concluzii insuficient fundamentate.

Din perspectivă practică, în teză sunt prezentate și studii empirice (cum este cel al aplicării IFRS 9, de la capitolul 4 sau studiul legăturii dintre transparență și performanța bancară în România, 2013-2022, de la capitolul 6), care, în lipsa unor baze de date publice cu informații micro-bancare, au presupus colectarea manuală a datelor din situațiile financiare anuale și/sau rapoartele anuale ale băncilor, de pe site-urile lor. Această tehnică de analiză calitativă și dezvoltarea de modele cu date preluate în acest mod ar putea să fie generatoare de erori de prelucrare sau interpretare a informațiilor.

Econometric, metodele de analiză a performanței bancare, utilizate în ultimele două capitole ale tezei și prelucrarea cu ajutorul softului STATA, pot fi extinse, prin includerea în analiză și a altor tipuri de variabile, fie interne bancare, fie diverși factori economici, sociali, politici etc., care ar putea influența performanța bancară. Prezentare lucrare este limitată din punct de vedere geografic la sistemul bancar românesc, sistemele bancare din țările Uniunii Europene și un grup european. Extinderea ariei de cercetare și a perioadei analizate ar putea contribui la obținerea de rezultate mai robuste.

Subiectivismul autorului în dezvoltarea metodologică și elaborarea tezei impregnează cercetării posibile riscuri de eroare sau false rezultate. Subiectivitatea se manifestă, spre exemplu, în situațiile în care a fost creat un indicator compozit al informațiilor publicate de către bănci în materie de performanță bancară (capitolul 6). Chiar dacă este dezvoltat pe baza studiilor anterioare, în absența unor metodologii care să testeze un astfel de indice, studiul rămâne unul empiric și dificil de generalizat.

Limitele menționate conturează perspective pentru noi direcții de cercetare, care ar putea extinde și îmbunătăți rezultatele cercetării. Modelele econometrice pot estima și influența altor factori contabili asupra performanței băncilor, în afara celor studiați, includerea altor determinanți macroeconomici, sociali, instituționali specifici țărilor (cum este nivelul de guvernare), politici sau care indică situații de criză (cum este criza energetică actuală etc.). De asemenea, pot fi explorate perioade noi de analiză și eșantioane diferite de state sau bănci individuale (pentru acestea din urmă, bazele de date publice nu conțin însă informații structurate). Pot fi cercetate și modele de previzionare a indicatorilor de performanță bancară, cu ajutorul softurilor de prelucrare a datelor.

Bibliografie

1. Abu Alrub, A., Ağa, M., & Rjoub, H. (2018). Does the improvement in accounting standard IAS/IFRS cure the financial crisis and bank profitability? Evidence from banking sector in Lebanon. *Asia-Pacific Journal of Accounting and Economics*, 27(6), 727-744. <https://doi.org/10.1080/16081625.2018.1435288>
2. Achim, L.-G., Mitoi, E., & Turlea, I.-C. (2021). A methodological approach to developing and validating IFRS 9 -LGD parameters. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 15(1), 683-694. <https://doi.org/10.2478/picbe-2021-0064>
3. Agoraki, M.-E. K., Kouretas, G. P., & Tsamis, A. (2019). The determinants of performance in the Eurozone banking sector : Core versus periphery Eurozone economies. *International Journal of Finance & Economics*, 1-14. <https://doi.org/10.1002/ijfe.1796>
4. Agostino, M., Drago, D., & Silipo, D. B. (2011). The value relevance of IFRS in the European banking industry. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 36(3), 437-457. <https://doi.org/10.1007/s11156-010-0184-1>
5. Ahmad, N., Naveed, A., Ahmad, S., & Butt, I. (2020). Banking sector performance, profitability and efficiency: a citation-based systematic literature review. *Journal of Economic Surveys*, 34(1), 185-218. <https://doi.org/10.1111/joes.12346>
6. Ahmed, A. S., Neel, M., & Wang, D. (2013). Does mandatory adoption of IFRS improve accounting quality? Preliminary evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1344-1372. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2012.01193.x>
7. Ahmed, K., Chalmers, K., & Khlif, H. (2013). A Meta-analysis of IFRS adoption effects. *International Journal of Accounting*, 48(2), 173-217. <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2013.04.002>
8. Akhigbe, A., McNulty, J. E., & Stevenson, B. A. (2013). How does transparency affect bank financial performance? *International Review of Financial Analysis*, 29, 24-30. <https://doi.org/10.1016/J.IRFA.2013.01.007>
9. Akpanuko, E. E., & Umoren, N. J. (2018). The influence of creative accounting on the credibility of accounting reports. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 16(2), 292-310.
10. Al-Malkawi, H. A. N., & Pillai, R. (2018). Analyzing financial performance by integrating conventional governance mechanisms into the GCC Islamic banking framework. *Managerial Finance*, 44(5), 604-623. <https://doi.org/10.1108/MF-05-2017-0200>
11. Al-Shaikh, S. S. K., Al-Refiay, H. A. N., & Abdulhussein, A. S. (2023). The Implications of IFRS on the Credit Market: Evidence From the Emerging Market. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 7(1), 29-43. <https://doi.org/10.22495/cgobrv7i1p3>
12. Alam, S. M. S., Chowdhury, M. A. M., & Razak, D. B. A. (2021). Research evolution in banking performance: a bibliometric analysis. *Future Business Journal*, 7(1), 1-19. <https://doi.org/10.1186/s43093-021-00111-7>
13. Alihodzic, A. (2020). Sensitivity of bank profitability to changing in certain internal and external variables: the case of Bosnia and Herzegovina. *Eastern Journal of European Studies*, 11(2), 182-202.
14. Alshater, M. M., Atayah, O. F., & Khan, A. (2021). What do we know about business and economics research during COVID-19: a bibliometric review. *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, 1-29. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2021.1927786>
15. An, J., Di, H., & Yao, M. (2022). Stakeholder governance and the CSR of banks : An analysis of an internal governance mechanism based on game theory. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-13. <https://doi.org/https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.918290>
16. Andersson, P., Aronsson, H., & Storhagen, N. G. (1989). Measuring logistics performance. *Engineering Costs and Production Economics*, 17(1-4), 253-262. [https://doi.org/10.1016/0167-188X\(89\)90074-8](https://doi.org/10.1016/0167-188X(89)90074-8)
17. Andesfa, D., & Masdupi, E. (2018). Effect of Financial Ratio on Profitability of Comercial Banks: A Systematic Literature Review. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 64, 700-706. <https://doi.org/10.2991/piceeba2-18.2019.55>
18. Andrei, J. V., Chivu, L., Ioan-Franc, V., & Sima, V. (2020). *Practici și exigențe în scrierea lucrărilor științifice*. Expert.
19. Andrieș, A. M., & Cocriș, V. (2010). Acomparative analysis of the efficiency of Romanian banks. *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 13(4), 54-75.
20. Appiah, K. O., & Acheampong, O. (2019). Has traditional accounting information lost its relevance? *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 17(3), 554-570. <https://doi.org/10.1108/JFRA-05-2016-0037>
21. Arellano, M., & Bond, S. (1991). Some Test of Spesification for Data Panel: Monte Carlo Evidence and an Aplication of Employment Equations. *Review of Economic Studies*, 58(2), 277-297.
22. Arrow, K. (1953). *Le role des valeurs boursieres pour la repartition la meilleure des risques*. Cahiers du Seminaire d'Econometrie.
23. Asif, R., & Akhter, W. (2019). Exploring the influence of revenue diversification on financial performance in the banking industry: A systematic literature review. *Qualitative Research in Financial Markets*, 11(3), 305-327. <https://doi.org/10.1108/QRFM-04-2018-0057>
24. Asongu, S. A., & Biekpe, N. (2018). ICT, Information Asymmetry and Market Power in African Banking Industry. *Research in International Business and Finance*, 44, 518-531. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2017.07.121>
25. Asteriou, D., Pilbeam, K., & Tomuleasa, I. (2021). The impact of corruption, economic freedom, regulation and transparency on bank profitability and bank stability: Evidence from the Eurozone area. *Journal of Economic Behavior & Organization*,

- 184, 150-177. <https://doi.org/10.1016/J.JEBO.2020.08.023>
26. Aussenegg, W., Inwinkl, P., & Schneider, G. T. (2008). Earnings Management and Local vs. International Accounting Standards of European Public Firms. *SSRN Electronic Journal*, 1. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1310346>
 27. Avkiran, N. K. (2013). Bank efficiency measurement and network DEA: A discussion of key issues and illustration of recent developments in the field. In *Efficiency and Productivity Growth* (pp. 171-193). <https://doi.org/10.1002/9781118541531>
 28. Avram, M. (2013). The role of the annual financial statements in the management of the company. *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series*, 1, 13-18.
 29. Avram, M. C. (2005). Aspecte privind anularea recunoașterii activelor financiare conform IAS 39. *Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, LII/LIII*, 53-58.
 30. Awdeh, A., Moussawi, C., & Machrouh, F. (2011). The Effect of Capital Requirements on Banking Risk The Effect of Capital Requirements on Banking Risk. *International Research Journal of Finance and Economics*, 66, 133-146.
 31. Azzone, G., Masella, C., & Bertelè, U. (1991). Design of Performance Measures for Time-based Companies. *International Journal of Operations & Production Management*, 11(3), 77-85. <https://doi.org/10.1108/01443579110143412>
 32. Baird, L. (1986). *Managing Performance*. Wiley.
 33. Baker, H. K., Kumar, S., & Pandey, N. (2021). Thirty years of the Global Finance Journal: A bibliometric analysis. *Global Finance Journal*, 47, 1027–1054. <https://doi.org/10.1016/j.gfj.2019.100492>
 34. Bakir, H., & Bahtiyar, G. (2021). Economics: From Modernism to Postmodernism. *Istanbul Journal of Economics*, 71(2), 341-366. <https://doi.org/10.26650/istjecon2021-932202>
 35. Ball, R. (2006). International financial reporting standards (IFRS): Pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, 36(SPEC. ISS), 5-27. <https://doi.org/10.1080/00014788.2006.9730040>
 36. Ball, R., Kothari, S. P., & Robin, A. (2000). The effect of international institutional factors on properties of accounting earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 29(1), 1-51. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(00\)00012-4](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(00)00012-4)
 37. Banca Națională a României. (1998-2022). *Raport Anual (1998-2022)*.
 38. Bandt, O., Camara, B., Maitre, A., & Pessarossi, P. (2018). Optimal capital, regulatory requirements and bank performance intimes of crisis: Evidence from France. *Journal of Financial Stability*, 39, 175-186. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2017.03.002>
 39. Banerjee, B. (2012). Banking sector efficiency in new EU member states. A Survey of Cross-Country Evidence. *Eastern European Economics*, 50(6), 81-115. <https://doi.org/10.2753/EEE0012-8775500604>
 40. Barakat, A., & Hussainey, K. (2013). Bank governance, regulation, supervision, and risk reporting: Evidence from operational risk disclosures in European banks. *International Review of Financial Analysis*, 30, 254-273. <https://doi.org/10.1016/J.IRFA.2013.07.002>
 41. Barth, M. E. (2013). Global Comparability in Financial Reporting: What, Why, How, and When? *China Journal of Accounting Studies*, 1(1), 2-12. <https://doi.org/10.1080/21697221.2013.781765>
 42. Barth, M. E. (2022). Accounting standards: the ‘too difficult’ box—the next big accounting issue? *Accounting and Business Research*, 52(5), 565-577. <https://doi.org/10.1080/00014788.2022.2079757>
 43. Barth, M. E., & Landsman, W. R. (2010). How did financial reporting contribute to the financial crisis? *European Accounting Review*, 19(3), 399-423. <https://doi.org/10.1080/09638180.2010.498619>
 44. Barth, M. E., Landsman, W. R., & Lang, M. H. (2007). *International accounting standards and accounting quality* (Numărul 1976).
 45. Barth, M. E., Li, K., & McClure, C. G. (2023). Evolution in Value Relevance of Accounting Information. *The Accounting Review*, 98(1), 1-28. <https://doi.org/10.2308/tar-2019-0521>
 46. Basel Committee on Banking Supervision. (2017). *Basel Committee on Banking Supervision Basel III Monitoring* (Numărul Decemberr).
 47. Bătae, O. M., Dragomir, V. D., & Feleagă, L. (2020). Environmental, social, governance (ESG), and financial performance of European banks. *Journal of Accounting and Management Information Systems*, 19(3), 480-501. <https://doi.org/10.24818/jamis.2020.03003>
 48. Bătae, O. M., Dragomir, V. D., & Feleagă, L. (2021). The relationship between environmental, social, and financial performance in the banking sector: A European study. *Journal of Cleaner Production*, 290, 125791. <https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2021.125791>
 49. Bătae, O. M., Feleagă, L., & Ionescu, B. Ștefan. (2020). Corporate governance of the largest European banks. *BASIQ International Conference: New Trends in Sustainable Business and Consumption*, 182-189.
 50. Baumann, U., & Nier, E. (2004). Disclosure, Volatility, and Transparency: and Empirical Investigation into the Value of Bank Disclosure. *Economic Policy Review*, September, 31-45.
 51. Beatty, A., & Liao, S. (2014). Financial accounting in the banking industry: A review of the empirical literature. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2-3), 339-383. <https://doi.org/10.1016/J.JACCECO.2014.08.009>
 52. Berger, A. N., & Humphrey, D. B. (1997). Efficiency of financial institutions: International survey and directions for future research. *European Journal of Operational Research*, 98(2), 175-212. [https://doi.org/10.1016/S0377-2217\(96\)00342-6](https://doi.org/10.1016/S0377-2217(96)00342-6)
 53. Bernard, V. L., Merton, R. C., & Palepu, K. G. (1995). Mark-to-Market Accounting for Banks and Thrifts : Lessons from the Danish Experience. *Journal of Accounting Research*, 1-32.
 54. Bhattacharyya, A., Wright, S., & Rahman, M. L. (2021). Is better banking performance associated with financial inclusion and

- mandated CSR expenditure in a developing country? *Accounting and Finance*, 61(1), 125-161. <https://doi.org/10.1111/acfi.12560>
55. Bholat, D., Lastra, R. M., Markose, S. M., Miglionico, A., & Sen, K. (2018). Non-performing loans at the dawn of IFRS 9 : regulatory and accounting treatment of asset quality. *Journal of Banking Regulation*, 19(1), 33-54. <https://doi.org/10.1057/s41261-017-0058-8>
 56. Bischof, J., Daske, H., & Sextroh, C. J. (2020). Why Do Politicians Intervene in Accounting Regulation? The Role of Ideology and Special Interests. *Journal of Accounting Research*, 58(3), 589-642. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12300>
 57. Bititci, U. S. (2015). Managing Business Performance: The Science and the Art. In *John Wiley & Sons, Ltd.*
 58. Blundell, R., & Bond, S. (1998). Initial conditions and moment restrictions in dynamic panel data models. *Journal of Econometrics*, 87(1), 115-143. [https://doi.org/10.1016/S0304-4076\(98\)00009-8](https://doi.org/10.1016/S0304-4076(98)00009-8)
 59. Bota-Avram, C. (2022). Bibliometric analysis of sustainable business performance : where are we going ? A science map of the field. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-40. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2096094>
 60. Bourguignon, A. (1995). *Peut-on définir la performance? [Can We Define Performance?]*. Française Accounting Review.
 61. Brabant, A. (2018). *The impact of IFRS 9 on the Belgian banking system : a qualitative assessment*. January 2018, 85.
 62. Branco, M. C., & Rodrigues, L. L. (2006a). Communication. *Corporate Communications: an International Journal*, 11(3), 232-248.
 63. Branco, M. C., & Rodrigues, L. L. (2006b). Communication of corporate social responsibility by Portuguese banks. A legitimacy theory perspective. *Corporate Communications: An International Journal*, 11(3), 232-248.
 64. Breitung, J. (2000). „The Local Power Of Some Unit Root Test For Panel Data” In Nonstationary Panels, Panel Cointegration, and Dynamic Panels. *Advances in Econometrics*, 15, 161-178.
 65. Breusch, T. S., & Pagan, A. R. (1979). A Simple Test for Heteroscedasticity and Random Coefficient Variation. *Econometrica*, 47(5), 1287-1294. <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/1911963>
 66. Brochet, F., Jagolinzer, A. D., & Riedl, E. J. (2013). Mandatory IFRS adoption and financial statement comparability. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1373-1400. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12002>
 67. Broms, A., & Johnson, H. T. (2000). *Profit Beyond Measure: Extraordinary Results through Attention to Work and People*. Free Press.
 68. Brooks, C. (2008). Introductory econometrics for finance (2nd ed.). În *Jurnal Penelitan Pendidikan Guru Sekolah Dasar*. Cambridge: Cambridge University Press.
 69. Buallay, A., Al Hawaj, A. A., & Hamdan, A. (2021). Integrated reporting and performance: a cross-country comparison of GCC Islamic and conventional banks. *Journal of Islamic Marketing*, 12(8), 1619-1636. <https://doi.org/10.1108/JIMA-08-2017-0084>
 70. Burja, V., & Mărginean, R. (2014). The Study of Factors that may Influence the Performance by the Dupont Analysis in the Furniture Industry. *Procedia Economics and Finance*, 16(May), 213-223. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(14\)00794-1](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(14)00794-1)
 71. Burlaud, A. (2020). Evoluții ale standardizării contabile: șocul financiarizării și globalizării. *Audit Financiar*, 18(2(158)), 221-237. <https://doi.org/10.20869/auditf/2020/158/008>
 72. Burlaud, A., & Causse, G. (2018). Contabilitatea : ce echilibru există între universalitate și contingență ? *Audit financiar*, XVI(1), 3-14. <https://doi.org/10.20869/AUDITF/2018/149/001>
 73. Bushman, R. M. (2014). Thoughts on financial accounting and the banking industry. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2-3), 384-395. <https://doi.org/10.1016/J.JACCECO.2014.09.004>
 74. Bushman, R. M., & Williams, C. D. (2012). Accounting discretion, loan loss provisioning, and discipline of Banks' risk-taking. *Journal of Accounting and Economics*, 54(1), 1-18. <https://doi.org/10.1016/J.JACCECO.2012.04.002>
 75. Bushman, R. M., & Williams, C. D. (2015). Delayed Expected Loss Recognition and the Risk Profile of Banks. *Journal of Accounting Research*, 53(3), 511-553. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12079>
 76. Byard, D., Li, Y., & Yu, Y. (2011). The Effect of Mandatory IFRS Adoption on Financial Analysts' Information Environment. *Journal of Accounting Research*, 49(1), 69-96. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2010.00390.x>
 77. Cai, L., Rahman, A. R., & Courtenay, S. M. (2008). The Effect of IFRS and its Enforcement on Earnings Management: An International Comparison. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1473571>
 78. Callao, S., & Jarne, J. I. (2010). Have IFRS affected earnings management in the European Union? *Accounting in Europe*, 7(2), 159-189. <https://doi.org/10.1080/17449480.2010.511896>
 79. Callao, S., Jarne, J. I., & Laínez, J. A. (2007). Adoption of IFRS in Spain: Effect on the comparability and relevance of financial reporting. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16(2), 148-178. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2007.06.002>
 80. Calmès, C., & Théoret, R. (2021). Portfolio analysis of big US banks' performance: the fee business lines factor. *Journal of Banking Regulation*, 22(2), 112-132. <https://doi.org/10.1057/s41261-020-00131-3>
 81. Calzolari, G., Colliard, J.-E., & Loranth, G. (2019). Multinational Banks and Supranational Supervision. *Review of Financial Studies*, 32, 2997-3035.
 82. Căpraru, B., & Ihnatov, I. (2014). Banks' Profitability in Selected Central and Eastern European Countries. *Procedia Economics and Finance*, 16(May), 587-591. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(14\)00844-2](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(14)00844-2)
 83. Caraiman, A.-C. (2015). Accounting Information System - Qualitative Characteristics and the Importance of Accounting

- Information At Trade Entities. *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series*, 2(1), 168-174.
84. Căruntu, G. A., & Romanescu, M. L. (2008). Evaluarea performanțelor bancare- indicatorii de performanță în domeniul bancar. *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Econ*(1), 83-90.
 85. Chakroun, R., Matoussi, H., & Mbirki, S. (2017). Determinants of CSR disclosure of Tunisian listed banks: A multi-support analysis. *Social Responsibility Journal*, 13(3), 552-584. <https://doi.org/10.1108/SRJ-04-2016-0055>
 86. Chatterjee, C., & Nag, T. (2023). Do women on boards enhance firm performance? Evidence from top Indian companies. *International Journal of Disclosure and Governance*, 20(2), 155-167. <https://doi.org/10.1057/s41310-022-00153-5>
 87. Chebaane, S., & Othman, H. Ben. (2014). The Impact of IFRS Adoption on Value Relevance of Earnings and Book Value of Equity: The Case of Emerging Markets in African and Asian Regions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 145, 70-80. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.06.012>
 88. Chen, H., Tang, Q., Jiang, Y., & Lin, Z. (2010). The role of international financial reporting standards in accounting quality: Evidence from the European Union. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 21(3), 220-278. <https://doi.org/10.1111/j.1467-646X.2010.01041.x>
 89. Chircop, J., Collins, D. W., Hass, L. H., & Nguyen, N. Q. (2019). Accounting comparability and corporate innovative efficiency. În *Accounting Review* (Vol. 95, Numărul 4). <https://doi.org/10.2308/ACCR-52609>
 90. Chirilă, E. (2004). Definierea Și Măsurarea Performanței Întreprinderilor. *Analele Universității din Oradea, Seria Științe Economice*, 151-154.
 91. Cicea, C., & Hincu, D. (2009). Performance evaluation methods in commercial banks and associated risks for managing assets and liabilities. *Innovation and Knowledge Management in Twin Track Economies Challenges and Solutions - Proceedings of the 11th International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2009, 1-3*, 162-166.
 92. Comisia Europeană. (2010). *Raport Către Comitetul European Pentru Valori Mobiliare Și Parlamentul European privind convergența dintre Standardele internaționale de raportare financiară (IFRS) și principiile contabile naționale general acceptate ale țărilor terțe (GAAP) SEC(2010)681*.
 93. Corvellec, H. (1994). Performance: From one language into another or the mutations of a Notion. *In Proceedings of the Seventeenth European Accounting Association Annual Congress, Venice, Italy, 6–8 April 1994*.
 94. Cucșa (Stratulat), A. (2019). *Globalizarea și integrarea europeană în analiza procesului de gestiune a performanței și riscului în bănci*. Universitatea Dunărea de Jos din Galați.
 95. Dal Maso, L., Kanagaretnam, K., Lobo, G. J., & Mazzi, F. (2020). Is accounting enforcement related to risk-taking in the banking industry? *Journal of Financial Stability*, 49, 100758. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2020.100758>
 96. Daley, J., & Matthews, K. (2009). Measuring bank efficiency: tradition or sophistication? – A note. *Cardiff Business School Working Paper Series, June*.
 97. Dandara, D. (2015). Banking Performance. IFRS and RAS Comparative Analysis for the Romanian Banking System. *Procedia Economics and Finance*, 32(15), 1148-1153. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(15\)01580-4](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(15)01580-4)
 98. Dănilă, A. (2014). *Performanța Financiară a Întreprinderii*. Editura Prouniversitaria.
 99. Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, 46(5), 1085-1142. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00306.x>
 100. de Abreu, E. S., Kimura, H., & Sobreiro, V. A. (2019). What is going on with studies on banking efficiency? *Research in International Business and Finance*, 47, 195-219. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2018.07.010>
 101. De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. S. (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting Research*, 49(4), 895-931. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2011.00415.x>
 102. Delis, M. D., Hasan, I., Iosifidi, M., & Li, L. (2018). Accounting quality in banking: The role of regulatory interventions. *Journal of Banking and Finance*, 97, 297-317. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2018.10.005>
 103. Deliu, D., Bogdan, O., Domil, A., Pavel, C., & Artene, A. E. (2018). The contribution of IFRS 9 to ensure banking prudence and the performance of a credit institution in Romania. *32nd IBIMA Conference*, 6303-6315.
 104. Deloitte. (2018). *Era post IFRS9 pentru industria bancară– supraviețuiesc cei mai antrenați*. <https://doi.org/https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/risk/articles/era-post-IFRS9-pentru-industria-bancara-supravietuiesc-cei-mai-antrenati.htm>
 105. Dey, P. K. (2020). Value relevance of integrated reporting: a study of the Bangladesh banking sector. *International Journal of Disclosure and Governance*, 17(4), 195-207. <https://doi.org/10.1057/s41310-020-00084-z>
 106. Di Tommaso, C., & Thornton, J. (2020). Do ESG scores effect bank risk taking and value? Evidence from European banks. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(5), 2286-2298. <https://doi.org/10.1002/csr.1964>
 107. Diamond, D. W. (1984). Financial intermediation and delegated monitoring. *Review of Economic Studies*, 51(3), 393-414. <https://doi.org/10.2307/2297430>
 108. Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica*, 49, 1057-1072.
 109. *Dictionar Explicativ al Limbii Române*. (1998). Editura Univers Enciclopedic.
 110. Ding, Y., Hope, O. K., Jeanjean, T., & Stolowy, H. (2007). Differences between domestic accounting standards and IAS: Measurement, determinants and implications. *Journal of Accounting and Public Policy*, 26(1), 1-38. <https://doi.org/10.1016/J.JACCPUBPOL.2006.11.001>

111. Directiva CRRIII / CRD VI. (2022). *Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (cu modificările și completări).*
112. Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133(April), 285-296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
113. Donthu, N., Kumar, S., & Pattnaik, D. (2020). Forty-five years of Journal of Business Research: A bibliometric analysis. *Journal of Business Research*, 109(October 2019), 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.10.039>
114. Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: Method, applications, and issues. *Health Care for Women International*, 13(3), 313-321.
115. Dragomir, V. D., Bătae, O. M., Ionescu, B. Ștefan, & Ionescu-Feleagă, L. (2022). The influence of ESG factors on financial performance in the banking sector during the COVID-19 pandemic. *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research*, 56(4), 71-88. <https://doi.org/10.24818/18423264/56.4.22.05>
116. Drukker, D. M. (2003). Testing for Serial Correlation in Linear Panel-data Models. *The Stata Journal*, 3(2), 168-177. <https://doi.org/10.1177/1536867x0300300206>
117. Du, B., & Palia, D. (2018). Short-Term Debt and Bank Risk. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 53, 815-835. <https://doi.org/10.1017/S0022109017001132>
118. Ebrahimi, P., Fekete-farkas, M., Bouzari, P., & Magda, R. (2021). Financial Performance of Iranian Banks from 2013 to 2019 : A Panel Data Approach. *Risk and Financial Management*, 14(257), 1-15.
119. Enahoro, J. A., & Jumoke, J. (2013). Value measurement and disclosures in fair value accounting. *Asian Economic and Financial Review*, 3(9), 1170-1179.
120. Ercegovac, R., Klinac, I., & Zdrilić, I. (2020). Bank specific determinants of eu banks profitability after 2007 financial crisis. *Management (Croatia)*, 25(1), 89-102. <https://doi.org/10.30924/mjcmi.25.1.5>
121. Ernst & Young. (2018). *Impairment of financial instruments under IFRS 9.*
122. European Banking Authority. (2021a). *EBA notes significant efforts in IFRS 9 implementation by EU institutions but cautions on some of the observed accounting practices, especially in the context of the COVID-19 pandemic.* <https://doi.org/https://www.eba.europa.eu/eba-notes-significant-efforts-ifrs-9-implementation-eu-institutions-cautions-some-observed>
123. European Banking Authority. (2021b). *Monitoring Report. IFRS 9 Implementation by EU institutions.* <https://doi.org/10.2853/631076>
124. European Central Bank. (2015). *Financial Stability Review.*
125. European Central Bank. (2021). *Annual Report 2021.* <https://doi.org/10.3934/allergy.2022001>
126. European Central Bank. (2022a). *Annual Report 2022.* <https://doi.org/10.3934/energy.2023007>
127. European Central Bank. (2022b). *Financial Stability Review.*
128. European Central Bank. (2023). *Financial Stability Review.*
129. European Parliament 2016/2898(RSP). (2016). *European Parliament resolution of 6 October 2016 on International Financial Reporting Standards: IFRS 9.* https://doi.org/https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0381_EN.pdf
130. European Systemic Risk Board. (2022). Warning of the European Systemic Risk Board of 22 September 2022 on vulnerabilities in the Union financial system. *Official Journal of the European Union*, C 423/01(7).
131. Eyman, O. (2023). *The EU Banking Regulatory Framework and its Impact on Banks and the Economy.*
132. Fang, Y., Fornaro, J., Li, L., & Zhu, Y. (2018). The impact of accounting laws and standards on bank risks: Evidence from transition countries. *Journal of Economics and Business*, 95, 103-118. <https://doi.org/10.1016/j.jeconbus.2017.04.003>
133. FASB. (2010). Statement of Financial Accounting Concepts No. 8 Conceptual Framework for Financial Reporting. În *Financial Accounting Standards Board of the Financial Accounting Foundation.*
134. Fatouh, M., Bock, R., & Ouenniche, J. (2023). Impact of IFRS 9 on the cost of funding of banks in Europe. *Journal of Banking Regulation*, 24(2), 115-145. <https://doi.org/https://doi.org/10.1057/s41261-021-00177-x>
135. Feleagă, L. (2012). *Studiu privind utilitatea informației contabile pentru instituțiile bancare din România.* Editura Economică.
136. Feleagă, L., & Feleagă, N. (2006). Constituția contabilității financiare sau matricea ei de referință. *Economie teoretică și aplicată*, 5, 29-40.
137. Feleagă, N., & Feleagă, L. (2006). Guvernanța întreprinderii, pârghie indispensabilă a politicii de maximare a bogăției acționarilor și complementele ei contemporane. *Economie teoretică și aplicată*, 8(503), 53-69.
138. Fernandes, C., Farinha, J., Martins, F. V., & Mateus, C. (2018). Bank governance and performance: A survey of the literature. *Journal of Banking Regulation*, 19(3), 236-256. <https://doi.org/10.1057/s41261-017-0045-0>
139. Ferrouhi, E. M. (2018). *Determinants of banks' profitability and performance: an overview* (Numărul MPRA Paper No. 89470).
140. Fethi, M. D., & Pasiouras, F. (2010). Assessing bank efficiency and performance with operational research and artificial intelligence techniques: A survey. *European Journal of Operational Research*, 204(2), 189-198. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2009.08.003>
141. Filip, B. F. (2016). A comparative analysis on banking systems' profitability between Western European and CEE Countries. *Journal of Public Administration, Finance and Law*, 9, 168-181.
142. Firat, E. (2016). Is real GDP stationary? Evidence from dome unit root tests for the advanced economies. *Journal of Social and*

- Economic Statistics*, 5(2), 60-81.
143. Flannery, M. J., Kwan, S. H., & Nimalendran, M. (2004). Market evidence on the opaqueness of banking firms' assets. *Journal of Financial Economics*, 71(3), 419-460. [https://doi.org/10.1016/S0304-405X\(03\)00185-5](https://doi.org/10.1016/S0304-405X(03)00185-5)
 144. Flapper, S. D. P., Fortuin, L., & Stoop, P. P. M. (1996). Towards consistent performance management systems. *International Journal of Operations & Production Management*, 16(7), 27-37.
 145. Fondul Monetar Internațional. (2023). *Global Financial Stability Report*. <https://doi.org/https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2023/04/11/global-financial-stability-report-april-2023>
 146. Fraser, L. M., & Ormiston, A. (2007). *Understanding Financial statements*. Prentice Hall PTR, Pearson.
 147. Frecea, G.-L. (2016). CSR Reporting in Banks - the Romanian Evidence. *Management Intercultural*, 18(35), 53-59.
 148. Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Pitman.
 149. Freeman, R. E. (2010). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Cambridge University Press.
 150. Fry, T. D., & Cox, J. F. (1989). Manufacturing Performance: Local Versus Global Measures. *Production and Inventory Management Journal*, 30(2), 52-56.
 151. Gabeshi, K. (2020). The analysis of bank performance indicators. *The Journal Contemporary Economy /Revista Economica Contemporană*, 5(1), 29-37.
 152. Gabriel, G. (2016). *The impact of the basel Basel III capital requirements on the performance of european banks*. University of Liège.
 153. Gebhardt, G., & Novotny-Farkas, Z. (2011). Mandatory IFRS Adoption and Accounting Quality of European Banks. *Journal of Business Finance and Accounting*, 38(3-4), 289-333. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2011.02242.x>
 154. Gilboa, I., Postlewaite, A., Samuelson, L., & Schmeidler, D. (2022). Economic Theory: Economics, Methods and Methodology. *Revue Economique*, 73(6), 897-919. <https://doi.org/https://www.jstor.org/stable/48714515>
 155. Gîrbină, M., Minu, M., Bunea, Ș., & Săcărin, M. (2012). Perceptions of Preparers From Romanian Banks Regarding Ifrs Application. *Accounting and Management Information Systems*, 11(2), 192.
 156. Glass, Ge. V. (1976). Primary, Secondary, and Meta-Analysis of Research. *Educational Researcher*, 5(10), 3-8. <https://doi.org/10.3102/0013189x005010003>
 157. Granger, C. W. J. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods. *Essays in Econometrics vol II: Collected Papers of Clive W. J. Granger*, 37(3), 424-438. <https://doi.org/10.1017/ccol052179207x.002>
 158. Gray, R., Owen, D., & Adams, C. (2009). Some Theories for Social Accounting?: A Review Essay and a Tentative Pedagogic Categorisation of Theorisations around Social Accounting. În *Advances in Environmental Accounting* (p. iii). [https://doi.org/10.1108/s1479-3598\(2010\)0000004014](https://doi.org/10.1108/s1479-3598(2010)0000004014)
 159. Grecu, T. A. (2011). Aplicarea IFRS în băncile românești - provocări din perspectiva managementului și auditului. *Audit Financiar*, 9(12), 42-47.
 160. Greene, W. H. . (2018). *Econometric analysis, 8th ed*. Pearson.
 161. Greenspan, A. (2003). . "Remarks." *Delivered via satellite at the 39th Conference on Bank Structure and Competition*.
 162. Grigoraș-Ichim, C.-E., & Moroșan-Dănilă, L. (2016). Hierarchy of accounting information qualitative characteristics in financial reporting. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, 15(1(23)), 183-191.
 163. Grossman, A. M., Smith, L. M., & Tervo, W. (2013). Measuring the impact of international reporting standards on market performance of publicly traded companies. *Advances in Accounting*, 29(2), 343-349. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2013.09.001>
 164. Grunewald, S. (2021). European cross-border banking and banking supervision. *Common Market Law Review*, 58, 160-1621. <https://doi.org/https://doi.org/10.54648/COLA2021100>
 165. Gržeta, I., Žiković, S., & Žiković, I. T. (2023). Size matters : analyzing bank profitability and efficiency under the Basel III framework. *Financial Innovation*, 9(43), 1-28. <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00412-y>
 166. Guthrie, J., Petty, R., Yongvanich, K., & Ricceri, F. (2004). Using content analysis as a research method to inquire into intellectual capital reporting. *Journal of Intellectual Capital*, 5(2), 282-293. <https://doi.org/10.1108/14691930410533704>
 167. Ha, J. (2021). Bank accounting conservatism and bank loan. *Journal of Bussines finance and Accounting*, 48(3-4), 498-532. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12484>
 168. Hair, J., Anderson, R., Babin, B., & Black, W. (2010). Multivariate Data Analysis: A Global Perspective. În *Pearson Education: Vol. 7 edition*.
 169. Haniffa, R. M., & Cooke, T. E. (2005). The impact of culture and governance on corporate social reporting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24(5), 391-430. <https://doi.org/10.1016/J.JACCPUBPOL.2005.06.001>
 170. Hanks, J., & Gardiner, L. (2012). Integrated Reporting: Lessons from the South African Experience. În *World Bank Publications - Reports* (Numărul 11052).
 171. Hanson, S. G., Kashyap, A. K., & Stein, J. C. (2011). A macroprudential approach to financial regulation. *Journal of Economic Perspectives*, 25(1), 3-28. <https://doi.org/10.1257/jep.25.1.3>
 172. Hart, C. (2018). *Doing a Literature Review: Releasing the Research Imagination* (2nd ed). SAGE Publications Ltd.
 173. Hausman, J. A., & Taylor, W. E. (1982). A generalized specification test. *Economics Letters*, 8(3), 239-245. [https://doi.org/10.1016/0165-1765\(81\)90073-2](https://doi.org/10.1016/0165-1765(81)90073-2)
 174. Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1998). A Review of the Earnings Management Literature and its Implications for Standard

- Setting. *SSRN Electronic Journal*, November. <https://doi.org/10.2139/ssrn.156445>
175. Helfert, E. A. (2001). *Financial analysis tools and techniques – a guide for managers*. USA: McGraw-Hill Companies.
 176. Henry, D. (2008). Corporate governance structure and the valuation of Australian firms: Is there value in ticking the boxes? *Journal of Business Finance and Accounting*, 35(7-8), 912-942. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2008.02100.x>
 177. Hess, K., & Francis, G. (2004). Cost income ratio benchmarking in banking: A case study. *Benchmarking*, 11(3), 303-319. <https://doi.org/10.1108/14635770410538772>
 178. Hlaciuc, E., Mateş, D., & Petriş, R. (2008). *Normalizarea informației contabile în România*. Editura Cartier.
 179. Hoechle, D. (2007). Robust standard errors for panel regressions with cross-sectional dependence. *Stata Journal*, 7(3), 281-312. <https://doi.org/10.1177/1536867x0700700301>
 180. Holland, D., & Ramsay, A. (2003). Do Australian companies manage earnings to meet simple earnings benchmarks? *Accounting and Finance*, 43(1), 41-62. <https://doi.org/10.1111/1467-629X.00082>
 181. Houqe, M. N., van Zijl, T., Dunstan, K., & Karim, A. K. M. W. (2012). The Effect of IFRS Adoption and Investor Protection on Earnings Quality Around the World. *The International Journal of Accounting*, 47(3), 333-355. <https://doi.org/10.1016/J.INTACC.2012.07.003>
 182. Huizinga, H., & Laeven, L. (2012). Bank valuation and accounting discretion during a financial crisis. *Journal of Financial Economics*, 106, 614-634. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2012.06.008>
 183. Hun, M. P. (2011). Practical Guides To Panel Data Modeling : A Step by Step. *Public Management and Public Analysis Program*, 1-53.
 184. IASB. (2014). *IFRS 9 „Financial Instruments”*; Project Summary.
 185. Ibrahim, A. T. (2023). The role of integrated reporting information disclosure on enhancing the firm value: an applied study to a sample of banks listed in the Iraqi Stock Exchange. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 27(4).
 186. IFRS Foundation. (2017). *IFRS ® STANDARDS — APPLICATION AROUND THE WORLD JURISDICTIONAL PROFILE : United States*.
 187. IFRS Foundation. (2018). Use of IFRS Standards around the world. În *IFRS.org*.
 188. Ikra, S. S., Rahman, M. A., Wanke, P., & Azad, M. A. K. (2021). Islamic banking efficiency literature (2000–2020): a bibliometric analysis and research front mapping. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 14(5), 1043-1060. <https://doi.org/10.1108/IMEFM-05-2020-0226>
 189. Im, K. S., Pesaran, M. H., & Shin, Y. (2003). Testing for unit roots in heterogeneous panels. *Journal of Econometrics*, 115(1), 53-74. [https://doi.org/10.1016/S0304-4076\(03\)00092-7](https://doi.org/10.1016/S0304-4076(03)00092-7)
 190. International Accounting Standard Board. (2018). *Conceptual framework for financial reporting*. https://doi.org/10.1007/978-1-137-00662-2_5
 191. International Monetary Fund. (2023). *World economic outlook. A rocky recovery*.
 192. Ionescu, B. Ştefan, Feleagă, L., & Bătae, O. M. (2020). Stakeholder prioritization in European Companies. *BASIQ International Conference: New Trends in Sustainable Business and Consumption*, 403-410. https://doi.org/10.1007/978-3-319-95870-5_114
 193. Istrate, C. (2014). , Impact of IFRS on the Accounting Numbers of Romanian Listed Banks. *Journal of Accounting and Management Information Systems*, 4(2), 45-49.
 194. Jain, A., Keneley, M., & Thomson, D. (2015). Voluntary CSR disclosure works! Evidence from Asia-Pacific banks. *Social Responsibility Journal*, 11(1), 2-18. <https://doi.org/10.1108/SRJ-10-2012-0136>
 195. Jeanjean, T., & Stolowy, H. (2008). Do accounting standards matter? An exploratory analysis of earnings management before and after IFRS adoption. *Journal of Accounting and Public Policy*, 27(6), 480-494. <https://doi.org/10.1016/J.JACCPUBPOL.2008.09.008>
 196. Jensen, M. C. (1986). Agency Costs of Free Cash Flow, Corporate Finance, and Takeovers. *The American Economic Review*, 76(2), 323-329.
 197. Jermakowicz, E. K. (2004). Effects of Adoption of International Financial Reporting Standards in Belgium: The Evidence from BEL-20 Companies. *Accounting in Europe*, 1(1), 51-70. <https://doi.org/10.1080/0963818042000270811>
 198. Jermakowicz, E. K., & Gornik-Tomaszewski, S. (2006). Implementing IFRS from the perspective of EU publicly traded companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 15(2), 170-196. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2006.08.003>
 199. Jesson, J., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2011). *Doing your systematic review - Traditional and systematic techniques*.
 200. Jianu, I. (2007). *Evaluarea, prezentarea și analiza performanței întreprinderii*. Editura CECCAR.
 201. Jin, J. Y., Liu, Y., & Nainar, S. M. K. (2020). Organizational Memory and Bank Accounting Conservatism Organizational. *European Accounting Review*, 31(3), 663-700. <https://doi.org/10.1080/09638180.2020.1854808>
 202. Jindal, P. (2014). *Operational Efficiency in Banking Sector – A Conceptual Framework*.
 203. Johnson, H. T. (1981). Toward a New Understanding of Nineteenth-Century Cost Accounting. *The Accounting Review*, 56(3), 510-518.
 204. Jula, D. (2015). *Metode Şi Tehnici Performante De Testare a Ipotezelor În Economie*.
 205. Kamande, E. G., Zablou, E., & Ariemba, J. (2016). The Effect of Bank Specific Factors on Financial Performance of Commercial Banks in Kenya. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 30(5), 165-180.
 206. Kamdjoug, J. R. K., Bawack, R. E., & Tayou, A. E. T. (2020). An ERP success model based on agency theory and IS success

- model The case of a banking institution in Africa. *Business Process Management Journal*, 26(6), 1577-1597. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-04-2018-0113>
207. Kanagaretnam, K., Krishnan, G. V., & Lobo, G. J. (2010). An empirical analysis of auditor independence in the banking industry. *Accounting Review*, 85(6), 2011-2046. <https://doi.org/10.2308/accr.2010.85.6.2011>
208. Kanga, D., Murinde, V., & Soumaré, I. (2020). Capital, risk and profitability of WAEMU banks : Does bank ownership matter ? *Journal of Banking and Finance*, 114, 1-22. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2020.105814>
209. Kao, C. (1999). Spurious regression and residual-based tests for cointegration in panel data. *Journal of Econometrics*, 90(1), 1-44. [https://doi.org/10.1016/S0304-4076\(98\)00023-2](https://doi.org/10.1016/S0304-4076(98)00023-2)
210. Kaplan, R. S. (1983). Measuring manufacturing performance: a new challenge for managerial accounting research. *The Accounting Review*, 58(4), 686-705. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-7138-8_14
211. Kim, J., Kim, M., & Kim, Y. (2020). Bank Transparency and the Market's Perception of Bank Risk. *Journal of Financial Services Research*, 58(2-3), 115-142. <https://doi.org/10.1007/s10693-019-00323-7>
212. Kim, N. (2015). Tests Based on Skewness and Kurtosis for Multivariate Normality. *Communications for Statistical Applications and Methods*, 22(4), 361-375. <https://doi.org/10.5351/csam.2015.22.4.361>
213. Klaassen, P., & van Eeghen, I. (2014). Analyzing Bank Performance: Linking ROE, ROA and RAROC. *SSRN Electronic Journal*, January, 1-10. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2389443>
214. Klish, A., Shubita, M., & Wu, J. (2021). IFRS Adoption and Financial Reporting Quality in the MENA Region. *Journal of Applied Accounting Research*, 23(2), 570-603. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/JAAR-08-2020-0155> Link
215. Korzeb, Z., & Niedziółka, P. (2020). Resistance of commercial banks to the crisis caused by the COVID-19 pandemic: the case of Poland. *Equilibrium*, 15(2), 205-234. <https://doi.org/10.24136/eq.2020.010>
216. Košak, M., & Čok, M. (2008). Ownership structure and profitability of the banking sector : The evidence from the SEE region. *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Rijeka*, 26(1), 93-122. <https://doi.org/https://core.ac.uk/download/pdf/14397356.pdf>
217. Kothari, S. P., & Lester, R. (2012). The role of accounting in the financial crisis: Lessons for the future. *Accounting Horizons*, 26(2), 335-351. <https://doi.org/10.2308/acch-50134>
218. KPMG. (2019). *Banking Multi-dimensional profitability model* (Numărul September).
219. Kumar, S., & Gulati, R. (2014). *A Survey of Empirical Literature on Bank Efficiency*. https://doi.org/10.1007/978-81-322-1545-5_4
220. Kumekhov, K. K., G. Danilochkina, N., Flegantov, V. I., & Cherner, N. V. (2019). Paradoxes of the Modern Economic Science. *Gênero & Direito*, 8(7), 552-582. <https://doi.org/10.22478/ufpb.2179-7137.2019v8n7.50159>
221. Kvaal, E., & Nobes, C. (2010). International differences in IFRS policy choice: A research note. *Accounting and Business Research*, 40(2), 173-187. <https://doi.org/10.1080/00014788.2010.9663390>
222. Labra, R., & Torrecillas, C. (2018). Estimating dynamic Panel data. A practical approach to perform long panels. *Revista Colombiana de Estadística*, 41(1), 31-52. [https://doi.org/10.1016/s1071-3581\(05\)00322-3](https://doi.org/10.1016/s1071-3581(05)00322-3)
223. Lang, M., Raedy, J. S., & Yetman, M. H. (2003). How representative are firms that are cross-listed in the United States? An analysis of accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 41(2), 363-386. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.00108>
224. Le, T. N. L., Nasir, M. A., & Huynh, T. L. D. (2023). Capital requirements and banks performance under Basel-III: A comparative analysis of Australian and British banks. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 87, 146-157. <https://doi.org/10.1016/j.qref.2020.06.001>
225. Leventis, S., Dimitropoulos, P. E., & Anandarajan, A. (2011). Loan Loss Provisions, Earnings Management and Capital Management under IFRS: The Case of EU Commercial Banks. *Journal of Financial Services Research*, 40(1), 103-122. <https://doi.org/10.1007/s10693-010-0096-1>
226. Levin, A., Lin, C. F., & Chu, C. S. J. (2002). Unit root tests in panel data: asymptotic and finite-sample properties. *Journal of Econometrics*, 108(1), 1-24. [https://doi.org/10.1016/S0304-4076\(01\)00098-7](https://doi.org/10.1016/S0304-4076(01)00098-7)
227. Levine, R. (2004). The Corporate Governance of Banks : A Concise Discussion of Concepts and Evidence. *World Bank Publications*, 3404.
228. Li, F. (2010). The information content of forward- looking statements in corporate filings-A naïve bayesian machine learning approach. *Journal of Accounting Research*, 48(5), 1049-1102. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2010.00382.x>
229. Ligočká, M. (2017). Can financial ratios influence the stock returns of financial sector companies in Austria? *8th International Scientific Conference on Finance and Performance of Firms in Science, Education and Practice*. <https://doi.org/10.25142/aak.2018.003>
230. Loužek, M. (2016). The economic approach to science. *Prague Economic Papers*, 25(4), 494-506. <https://doi.org/10.18267/j.pep.571>
231. Ma, C., Awan, R. U., Ren, D., Alharthi, M., Haider, J., & Kouser, R. (2022). The IFRS adoption, accounting quality, and banking performance: An evaluation of susceptibilities and financial stability in developing economies. *PLoS ONE*, 17(7 July), 1-16. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265688>
232. Macarie, F. C. (2004). *Bazele contabilitatii Științe economice* (Numărul January 2004). Polirom.
233. Macini, N., Alves, M. F. R., Cezarino, L. O., & Caldana, L. B. L. and A. C. F. (2022). Beyond money and reputation: sustainable HRM in Brazilian banks. *Employee Relations*, 44(3), 702-728. <https://doi.org/10.1108/ER-12-2018-0331>
234. MacLure, K., Paudyal, V., & Stewart, D. (2016). Reviewing the literature, how systematic is systematic? *International Journal*

- of *Clinical Pharmacy*, 38(3), 685-694. <https://doi.org/10.1007/s11096-016-0288-3>
235. Maddala, G. S., & Wu, S. (1999). A comparative study of unit root tests with panel data and a new simple test. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61, 631-652. <https://doi.org/10.1111/1468-0084.0610s1631>
236. Maladjian, C., & Khoury, R. El. (2014). Determinants of the Dividend Policy: An Empirical Study on the Lebanese Determinants of the Dividend Policy: An Empirical Study on the Lebanese Listed Banks. *International Journal of Economics and Finance*, 6(4), 240-256. <https://doi.org/10.5539/ijef.v6n4p240>
237. Manesh, M. F., Pellegrini, M. M., Marzi, G., & Dabic, M. (2021). Knowledge Management in the Fourth Industrial Revolution: Mapping the Literature and Scoping Future Avenues. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(1), 289-300. <https://doi.org/10.1109/TEM.2019.2963489>
238. Manganaris, P., Beccalli, E., & Dimitropoulos, P. (2017). Bank transparency and the crisis. *The British Accounting Review*, 49(2), 121-137. <https://doi.org/10.1016/J.BAR.2016.07.002>
239. Manta, A. G., Badareu, G., Bădîrcea, R. M., & Doran, N. M. (2023). Does Banking Accessibility Matter in Assuring the Economic Growth in the Digitization Context? Evidence from Central and Eastern European Countries. *Electronics (Switzerland)*, 12, 1-18. <https://doi.org/10.3390/electronics12020279>
240. Manta, A. G., Bădîrcea, R. M., & Pîrvu, R. (2018). The Correlation between Corporate Governance and Financial Performances in the Romanian Banks. In *Current Issues in Corporate Social Responsibility*. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-319-70449-4_11_165
241. Massaro, M., Dumay, J., & Guthrie, J. (2016). On the shoulders of giants: undertaking a structured literature review in accounting. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 29(5), 767-801. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-01-2015-1939>
242. Matuszak, Ł., & Róžańska, E. (2017). An examination of the relationship between CSR disclosure and financial performance: The case of Polish banks. *Journal of Accounting and Management Information Systems*, 16(4), 522-533. <https://doi.org/10.24818/jamis.2017.04005>
243. McDonald, L. M., & Rundle-Thiele, S. (2008). Corporate social responsibility and bank customer satisfaction A research agenda. *International Journal of Bank Marketing*, 26, 170-182. <https://doi.org/10.1108/02652320810864643>
244. Miculescu, C., & Miculescu, M. N. (2012). Quality of Accounting Information To Optimize the Decisional Process. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 21(2), 694-699.
245. Monea, M. (2016). Performance indicators from banking system. *Annals of the University of Petroșani, Economics*, 16(2), 69-76.
246. Morais, A. , Fialho, A., & Dionisio, A. (2016). Is the accounting quality after the mandatory adoption of IFRS a random walk? Evidence from Europe. *Journal of Applied Accounting Research*.
247. Morgan, D. P. (2002). Rating banks: Risk and uncertainty in an opaque industry. *American Economic Review*, 92(4), 874-888. <https://doi.org/10.1257/00028280260344506>
248. Moudud-UI-Huq, S. (2021). The Impact of Business Cycle on Banks' Capital Buffer, Risk and Efficiency: A Dynamic GMM Approach from a Developing Economy. *Global Business Review*, 22(4), 921-940. <https://doi.org/10.1177/0972150918817382>
249. Moufty, S., Clark, E., & Al-Najjar, B. (2021). The different dimensions of sustainability and bank performance: Evidence from the EU and the USA. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 43, 100381. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2021.100381>
250. Moynihan, D. P. (2005). Goal-based learning and the future of performance management. *Public Administration Review*, 65(2), 203-216. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2005.00445.x>
251. Myers, S. C., & Majluf, N. S. (1984). Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have. *Journal of Financial Economics*, 13(2), 187-221. [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(84\)90023-0](https://doi.org/10.1016/0304-405X(84)90023-0)
252. Narayan, P., & Reddy, Y. V. (2018). Impact of financial performance indicators on stock returns: evidence from India. *International Journal of Business and Society*, 19(3), 762-780. <https://doi.org/http://www.ijbs.unimas.my/images/repository/pdf/Vol19-no3-paper13.pdf>
253. Nasreen, S., Gulzar, M., Afzal, M., & Farooq, M. U. (2023). The Role of Corruption, Transparency, and Regulations on Asian Banks' Performance: An Empirical Analysis. *Journal of the Knowledge Economy*. <https://doi.org/10.1007/s13132-023-01153-8>
254. Needles, B. E. J., Anderson, H. R., Caldwell, J. C., & Levitchi, Rodica, T. (2001). *Principiile de baza ale contabilitatii*. Arc.
255. Neely, A. (1999). The performance measurement revolution: Why now and what next? *International Journal of Operations and Production Management*, 19(2), 205-228. <https://doi.org/10.1108/01443579910247437>
256. Neely, A. (2007). *Business Performance Measurement*. Cambridge University Press.
257. Niculescu, M., & Vasile, N. (2011). *Epistemologie. Perspectiva interdisciplinară*. Editura Bibliotheca.
258. Nier, E. W. (2005). Bank stability and transparency. *Journal of Financial Stability*, 1(3), 342-354. <https://doi.org/10.1016/J.JFS.2005.02.007>
259. Noja, G. G. (2018). Flexicurity models and productivity interference in C.E.E. countries. new approach based on cluster and spatial analysis. *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, 31(1), 1111-1136. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2018.1456356>
260. Noja, G. G., Cristea, M., Irtea, G. M., Panait, M., Dracea, R. M., & Abrudan, D. (2023). Drivers of Firms' Financial Performance in the Energy Sector: A Comparative Approach between the Conventional and Renewable Energy Fields.

- Engineering Economics*, 34(2), 205-222. <https://doi.org/10.5755/j01.ee.34.2.31274>
261. Noory, S. N., ShahiMi, S., & Ismail, A. G. (2021). A Systematic Literature Review on the Effects of Risk Management Practices on the Performance of Islamic Banking Institutions. *Asian Journal of Accounting and Governance*, 16, 53-75. <https://doi.org/10.23916/08747011>
 262. Norouzpour, M., Nikulin, E., & Downing, J. (2023). Earnings management and capital management by European banks. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
 263. Novotny-Farkas, Z. (2016). The Interaction of the IFRS 9 Expected Loss Approach with Supervisory Rules and Implications for Financial Stability. *Accounting in Europe*, 13(2), 197-227. <https://doi.org/10.1080/17449480.2016.1210180>
 264. Nyberg, L. (2009). Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'Report of the de Larosière Group' (Own-initiative opinion). *Official Journal of the European Union*, C 318, 57-65.
 265. Oino, I. (2019). Do disclosure and transparency affect bank's financial performance? *Corporate Governance*, 19(6), 1344-1361. <https://doi.org/10.1108/CG-12-2018-0378>
 266. OMFP 1121/2006. (2006). *Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1121/2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (publicat în Monitorul Oficial al României nr. 602/2006), cu modificările și completările ulterioare.*
 267. OMFP 2844/2016. (2016). *Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (publicat în Monitorul Oficial al României nr. 1020/2016), cu modificările și completările ulter.*
 268. OMFP 666/2015. (2015). *Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 666/2015 privind aplicarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară de către unele entități cu capital de stat (publicat în Monitorul Oficial al României nr. 442/20).*
 269. OMFP 881/2012. (2012). *Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 881/2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (publicat în Monit.*
 270. Omokhudu, O. O., & Ibadin, P. O. (2015). The Value Relevance of Accounting Information: Evidence from Nigeria. *Accounting and Finance Research*, 4(3), 20-30. <https://doi.org/10.5430/afr.v4n3p20>
 271. Ordin BNR 1/2022. (2022). *Ordinul Băncii Naționale a României nr. 1/2022 privind modificarea și completarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile insti.*
 272. Ordin BNR 27/2010. (2010). *Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (republicat în Monitorul Oficial al României nr. 96/2020), cu modificările și completările ulterioare.*
 273. Ordin BNR 6/2015. (2015). *Ordinul Băncii Naționale a României nr. nr. 6/2015 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene (publicat în Monitorul Oficial al României nr. 540/2015), cu modificările și completările ulterioare.*
 274. Osma, B. G., & Pope, P. F. (2011). Strategic Balance Sheet Adjustments Under First-Time IFRS Adoption and the Consequences for Earnings Quality. *SSRN Electronic Journal, January*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1735009>
 275. Oyetade, D., Obalade, A. A., & Francois, P. (2023). Basel IV capital requirements and the performance of commercial banks in Africa. *Journal of Banking Regulation*, 24(1), 1-14. <https://doi.org/10.1057/s41261-021-00181-1>
 276. Pagratis, S., & Stringa, M. (2009). Modeling Bank Senior Unsecured Ratings: A Reasoned Structured Approach to Bank Credit Assessment. *International Journal of Central Banking*, 5(2), 1-39.
 277. Paradi, J. C., & Zhu, H. (2013). A survey on bank branch efficiency and performance research with data envelopment analysis. *Omega (United Kingdom)*, 41(1), 61-79. <https://doi.org/10.1016/j.omega.2011.08.010>
 278. Paulík, J., Majková, M. S., Tykva, T., & Červinka, M. (2015). Application of the CSR Measuring Model in Commercial Bank in Relation to their Financial Performance. *Economics and Sociology*, 8(4), 65-81. <https://doi.org/10.14254/2071-789X.2015/8-4/5>
 279. Pedroni, P. (1999). Critical values for cointegration tests in heterogeneous panels with multiple regressors. *Oxford Bulletin Economics and Statistics, Special Issue*, 61(S1), 653-670.
 280. Perpelea, M., & Mihalcea, A. (2015). The importance of corporate governance in banking. Evidence from the banks listed at Bucharest Stock Exchange. *Strategica*, 536-545.
 281. Petria, N., Capraru, B., & Ilnatov, I. (2015). Determinants of Banks' Profitability: Evidence from EU 27 Banking Systems. *Procedia Economics and Finance*, 20, 518-524. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(15\)00104-5](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(15)00104-5)
 282. Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). Systematic Reviews in the Social Sciences. În *Systematic Reviews in the Social Sciences* (Vol. 42, Numărul 5). Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9780470754887>
 283. Pickering, C., & Byrne, J. (2014). The benefits of publishing systematic quantitative literature reviews for PhD candidates and other early-career researchers. *Higher Education Research and Development*, 33(3), 534-548. <https://doi.org/10.1080/07294360.2013.841651>
 284. Popescu (Haralambie), M. – M., & Ionescu, B.-S. (2019). IFRS 9 benchmarking test: Too complicated to worth doing it? *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research*, 53(1), 217-230.

- <https://doi.org/10.24818/18423264/53.1.19.14>
285. Popescu, M.-M. (2020). Do Romanian banks aim to enhance legitimacy when reporting IFRS 9 for first time? *8th International Scientific Conference IFRS: global rules and local use - beyond the numbers*, 214-232.
 286. Popovici, A.N. (2015). The difference of productivity between Societe Generale and Erste Group. *International Conference on Euro and the European Banking System - Evolutions and Challenges*, 271-277.
 287. PWC. (2014). IFRS 9: Expected credit losses. În *Pwc*. <https://doi.org/https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/ifrs/publications/ifrs-9/ifrs-in-depth-expected-credit-losses.pdf>
 288. PWC. (2017a). „Basel IV”: Big bang-or the endgame of Basel III?
 289. PWC. (2017b). *IFRS 9, Financial Instruments. Understanding the basics*.
 290. PWC. (2019a). *Basel IV BCBS finalises reforms on Risk Weighted Assets (RWA)*.
 291. PWC. (2019b). *Quo Vadis „Basel IV ”*.
 292. Răboacă, G., & Ciucur, D. (2004). *Metodologia cercetării științifice economice*. Editura Fundației România de Măine.
 293. Rastogi, S., & Kanoujiya, J. (2022). Does transparency and disclosure (T&D) improve the performance of banks in India? *International Journal of Productivity and Performance Management*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/IJPPM-10-2021-0613>
 294. *REGISTRUL INSTITUTIILOR DE CREDIT la data 19-05-2021.* (f.a.). https://www.bnr.ro/files/d/RegistreBNR/InstitCredit/ban1_raport.html
 295. Regulamentul CE 1126/2008. (2008). *Regulamentul CE nr.1126/2008 al comisiei din 3 noiembrie 2008 de adoptare a anumitor standarde internaționale de contabilitate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului*.
 296. Regulamentul CE 1606/2002. (2002). *Regulamentul European (CE) nr. 1606/2002 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate (IAS)*.
 297. Repullo, R. (2018). Hierarchical bank supervision. *Journal of Spanish Economic Association*, 9, 1-26. <https://doi.org/10.1007/s13209-017-0171-z>
 298. Rigdon, E. E. (1998). Structural equation modeling. In G. A. Marcoulides (Ed.). *În Modern methods for business research* (pp. 251-294). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
 299. Ristea, M. (1997). *Contabilitatea rezultatului întreprinderii*. Tribuna Economica.
 300. Ristea, M., & Dumitru, C.-G. (2006). *Bazele contabilității*. Editura Universitară.
 301. Rogojanu, A., & Serban-Opreșcu, G. (2013). Semnificații și tipare de răspândire a conceptului „pozitiv” în gândirea economică. *Economie teoretică și aplicată*, XX(3), 39-58.
 302. Romanenko, E. V., & Rakhuba, L. F. (2019). Theory and Methodology of Small Business Development in an Innovative Economy. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 47, 768-770. <https://doi.org/10.2991/iscfec-18.2019.186>
 303. Roodman, D. (2009). How to do xtabond2: An introduction to difference and system GMM in Stata. *The Stata Journal*, 9(1), 86-136. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1536867X0900900106>
 304. Salewski, M., Teuteberg, T., & Zülch, H. (2016). Short-term and long-term effects of IFRS adoption on disclosure quality and earnings management. *Corporate Ownership and Control*, 13(2), 556-577. <https://doi.org/10.22495/cocv13i2c3p6>
 305. Schildbach, J. (2008). European banks: The silent (r)evolution. It is the last 10 years that count, not the last 10 months. *Deutsche Bank Research, EU Monitor*(April 22), 1-31.
 306. Schröder, P. (2022). Mandatory non-financial reporting in the banking industry: assessing reporting quality and determinants. *Cogent Business & Management*, 9. <https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2073628>
 307. Shanshan, Q. (2017). Harmfulness and Preventive Measures of Accounting Information Distortion. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 119, 1113-1118.
 308. Shehzad, C. T., & De Haan, J. (2015). Supervisory powers and bank risk taking. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 39, 15-24. <https://doi.org/10.1016/J.INTFIN.2015.05.004>
 309. Simpson, W. G., & Kohers, T. (2002). The link between corporate social and financial performance: Evidence from the banking industry. *Journal of Business Ethics*, 35(2), 97-109. <https://doi.org/10.1023/A:1013082525900>
 310. Sinișin, N., & Socol, A. (2020). Determinants of Banking Profitability through ROA and ROE : A Panel Data Approach. *“Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series*, XX(1), 1037-1043.
 311. Sinișin, N., & Socol, A. (2021). Does the Disclosure of Performance Indicators Impact Bank Profitability ? Empirical Study for the Romanian Banking System. *“Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series*, XXI(2), 1153-1160.
 312. Skrepnek, G. H., Olvey, E. L., & Sahai, A. (2012). Econometric approaches in evaluating costs and outcomes within pharmaco-economic analyses. *Pharmaceuticals Policy and Law*, 14(1), 105-122. <https://doi.org/10.3233/PPL-2011-0345>
 313. Socol, A. (2012). "Ifs Adopting Process In Romanian Banks - Impact On Independent Audit Of Financial Statements ". *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 2(14), 439-450. <https://doi.org/10.29302/oeconomica.2012.14.2.12>
 314. Socol, A., & Dănuțiu, A. E. (2013). Analysis of the Romanian banks' performance through ROA, ROE and Non-performing loans models. În *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica* (Vol. 15, Numărul 2).
 315. Socol, A., Ivan, O. R., Topor, D. I., Tamas, A., & Sinișin, N. (2022). Performance in European banking sector based on a comparative analysis of non-performing loans and net interest income. *Annales Universitatis Apulensis, Series Oeconomica*,

- 25(2).
316. Socol, A., & Sinițin, N. (2021a). An empirical study of bank profitability: A panel data analysis for European Union countries. *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series*, 4, 125-134.
 317. Socol, A., & Sinițin, N. (2021b). Do Non-Performing Loans Influence the Profitability of Banks? Evidence from a European Banking Group. *„Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series*, XXI(1), 823-832.
 318. Soderstrom, N. S., & Sun, K. J. (2007). IFRS Adoption and Accounting Quality: A Review. *European Accounting Review*, 16(4), 675-702. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/09638180701706732>
 319. Son, Y. K., & Park, C. S. (1987). Economic measure of productivity, quality and flexibility in advanced manufacturing systems. *Journal of Manufacturing Systems*, 6(3), 193-207. [https://doi.org/10.1016/0278-6125\(87\)90018-5](https://doi.org/10.1016/0278-6125(87)90018-5)
 320. Staikouras, C. K., & Wood, G. E. (2004). The Determinants Of European Bank Profitability. *International Business & Economics Research Journal*, 3(6), 57-68.
 321. *Standardul Internațional de Contabilitate IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare”*. (f.a.)
 322. Stenheim, T., & Madsen, D. O. (2017). The shift of accounting models and accounting quality: The case of Norwegian GAAP. *Corporate Ownership and Control*, 14(4), 289-300. <https://doi.org/10.22495/cocv14i4c1art11>
 323. Stephanou, C. (2010). Rethinking Market Discipline in Banking: Lessons from the Financial Crisis. În *World Bank*.
 324. Sweet, M., & Moynihan, R. (2007). Improving Population Health: The Uses of Systematic Reviews. În *Milbank* (Numărul December).
 325. Tam, C., & Oliviera, T. (2017). Literature review of mobile banking and individual performance Abstract. *International Journal of Bank Marketing*, 35(7), 1042-1065.
 326. Tan, H., Wang, S., & Welker, M. (2011). Analyst following and forecast accuracy after mandated IFRS adoptions. *Journal of Accounting Research*, 49(5), 1307-1357. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2011.00422.x>
 327. Tan, Y. (2016a). Literature Review on Bank Efficiency and Bank Risk. În *Investigating the Performance of Chinese Banks: Efficiency and Risk Features* (pp. 79-104). <https://doi.org/10.1057/978-1-137-49376-7>
 328. Tan, Y. (2016b). Literature review on bank efficiency and bank competition. În *Efficiency and Competition in Chinese Banking*. (pp. 1-183). <https://doi.org/10.1016/C2014-0-00976-8>
 329. Tangen, S. (2005). Demystifying productivity and performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 54(1), 34-46. <https://doi.org/10.1108/17410400510571437>
 330. Tannenbaum, R., & Shimdt, H. (2009). *How to choose a leadership pattern*. Harvard Business Review.
 331. Tasnia, M., Alhabshi, S. M. S. J., & Rosman, R. (2021). Corporate social responsibility and Islamic and conventional banks performance: a systematic review and future research agenda. *Journal of Sustainable Finance and Investment*, 0(0), 1-21. <https://doi.org/10.1080/20430795.2021.1922063>
 332. Taticchi, P., & Balachandran, K. R. (2008). Forward performance measurement and management integrated frameworks. *International Journal of Accounting & Information Management*, 16(2), 140-154. <https://doi.org/10.1108/18347640810913807>
 333. Tessema, A. (2020). Audit quality , political connections and information asymmetry : evidence from banks in gulf co-operation council countries. *International Journal of Managerial Finance*, 16, 673-698. <https://doi.org/10.1108/IJMF-01-2020-0027>
 334. Tiron-Tudor, A., & Achim (Nasca), A. M. (2019). Accounting quality and stock price informativeness: a cross-country study. *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja* , 32(1), 2481-2499. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1650655>
 335. Tiron-Tudor, A., Donțu, A. N., & Bresfelean, V. P. (2022). Emerging Technologies’ Contribution to the Digital Transformation in Accountancy Firms. *Electronics (Switzerland)*, 11(22), 1-19. <https://doi.org/10.3390/electronics11223818>
 336. Tiron-Tudor, A., Hurghis, R., & Topor, D. I. (2022). A Holistic Review of Determinants and Effects of Integrated Reporting Adoption. *E&M Economics and Management*, 25(4), 100-117. <https://doi.org/10.15240/tul/001/2022-4-007>
 337. Tobias, A., & Hyun, S. S. (2012). The Changing Nature of Financial Intermediation and the Financial Crisis of 2007-09. *SSRN Electronic Journal, March*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1576590>
 338. Tomuleasa, I.-I., & Cocriș, V. (2014). Measuring the Financial Performance of the European Systemically Important Banks. *Studii Financiare (Financial Studies)*, 18(4), 31-51.
 339. Tomuleasa, I. I. (2019). *Performance and soundness of european bankingsystem* [Universitatea „Alexandru Ion CUZA” Iași]. <https://doi.org/https://theses.hal.science/tel-02067868/document>
 340. Tran, D. V., Hassan, M. K., & Houston, R. (2019). Activity strategies , information asymmetry, and bank opacity. *Economic Modelling*, 83, 160-172. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2019.02.008>
 341. Truc, A., Claveau, F., & Santerre, O. (2021). Economic methodology: a bibliometric perspective. *Journal of Economic Methodology*, 28(1), 67-78. <https://doi.org/10.1080/1350178X.2020.1868774>
 342. Utami, A. F., Ekaputra, I. A., & Japutra, A. (2021). Adoption of FinTech Products: A Systematic Literature Review. *Journal of Creative Communications*, 16(3), 233-248. <https://doi.org/10.1177/09732586211032092>
 343. Vakkuri, J., & Meklin, P. (2006). Ambiguity in Performance Measurement: A Theoretical Approach to Organisational Uses of Performance Measurement. *Financial Accountability and Management*, 22(3), 235-250. <https://doi.org/10.1111/j.0267-4424.2006.00401.x>
 344. Vătășoiu, C. I., Gheorghe, M., Motoni, I. D., & Boca, I. S. (2010). Informația contabilă- baza analizei financiare în deciziile de investiții. *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Economie*, 4, 244-254.
 345. Verboncu, I., & Zalman, M. (2005). *Management și performanțe*. Editura Universitară.

346. Vitolla, F., Raimo, N., & Rubino, M. (2019). Appreciations, criticisms, determinants, and effects of integrated reporting: A systematic literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 26(2), 518-528. <https://doi.org/10.1002/csr.1734>
347. Vyas, D. (2011). The Timeliness of Accounting Write-Downs by U . S . Financial Institutions During the Financial Crisis of 2007 – 2008. *Journal of Accounting Research*, 49(3), 823-860. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2011.00410.x>
348. Wachtel, P. (2001). Growth and finance: What do we know and how do we know it? *International Finance*, 4(3), 335-362. <https://doi.org/10.1111/1468-2362.00077>
349. Walton, P. (2004). IAS 39: Where Different Accounting Models Collide. *Accounting in Europe*, 1(1), 5-16. <https://doi.org/10.1080/0963818042000262711>
350. Warfield, T. D., Wild, J. J., & Wild, K. L. (1995). Managerial ownership, accounting choices, and informativeness of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 61-91. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(94\)00393-J](https://doi.org/10.1016/0165-4101(94)00393-J)
351. Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1986). *Positive Accounting Theory*. Positive Accounting Theory. Prentice Hall,.
352. Wei, W. W. S. (2006). *Time Series Analysis. Univariate and multivariate methods*. Pearson.
353. White, H. (1980). A Heteroskedasticity-Consistent Covariance Matrix Estimator and a Direct Test for Heteroskedasticity. *Econometrica*, 48(4), 817-838. <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/1912934>
354. Whittington, M. (2000). Problems in comparing financial performance across international boundaries: A case study approach. *International Journal of Accounting*, 35(3), 399-413. [https://doi.org/10.1016/s0020-7063\(00\)00063-7](https://doi.org/10.1016/s0020-7063(00)00063-7)
355. Williams, D. W. (2003). Measuring Government in the Early Twentieth Century. *Public Administration Review*, 63(6), 643-659. <https://doi.org/10.1111/1540-6210.00329>
356. Winkler, B. (2000). *Which Kind of Transparency? on the Need for Clarity in Monetary Policy-Making* (Numărul 26).
357. Wooldridge, J. M. (2002). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. MA: MIT Press. <https://doi.org/10.1515/humr.2003.021>
358. Xavier, F., & Jean-Charles, R. (2008). *Microeconomics of Banking*. MA: MIT Press.
359. Xia, F. (2017). *The Application of RAROC in Performance Evaluation of Commercial Banks in China: Literature Review*. *Fmess*, 318-324. <https://doi.org/10.25236/fmess.2017.66>
360. Xu, H. (2016). Financial Intermediation and Economic Growth in China: New Evidence from Panel Data. *Emerging Markets Finance and Trade*, 52(3), 724-732. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2016.1116278>
361. Xu, X. (2019). The association between fair value measurements and banks' discretionary accounting choices. *Advances in Accounting*, 44, 108-120. <https://doi.org/10.1016/J.ADIAC.2018.12.007>
362. Xu, Z., Wang, X., Wang, X., & Skare, M. (2021). A comprehensive bibliometric analysis of entrepreneurship and crisis literature published from 1984 to 2020. *Journal of Business Research*, 135(April), 304-318. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.06.051>
363. Yang, E. C. L., Khoo-Lattimore, C., & Arcodia, C. (2017). A systematic literature review of risk and gender research in tourism. *Tourism Management*, 58, 89-100. <https://doi.org/10.1016/J.TOURMAN.2016.10.011>
364. Yim, S. G. (2020). The influence of IFRS adoption on banks' cost of equity: Evidence from european banks. *Sustainability (Switzerland)*, 12(9). <https://doi.org/10.3390/SU12093535>
365. Zhang, Y., & McIntyre, M. L. (2021). Discretionary loan loss provisioning and stock trading liquidity. *Journal of Banking Regulation*, 97-111. <https://doi.org/10.1057/s41261-020-00130-4>
366. Zhang, Y., Zhang, X., & Zhang, L. (2018). Literature Review of Cross-border M&A Performance Test and Path Selection by Chinese Banks Yan-liang. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 223, 252-255.
367. Zhao, R., & He, Y. (2008). International Variation in Bank Accounting Information Content. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 3(19), 236-260.
368. Zhou, G., Sun, Y., Luo, S., & Liao, J. (2021). Corporate social responsibility and bank financial performance in China: The moderating role of green credit. *Energy Economics*, 97, 105190. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105190>
369. Basel Committee of Banking Supervision, <https://www.bis.org/>
370. Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/1947---1989--1057-Mobile.aspx>
371. Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare, <https://www.fgdb.ro/pagini/despre-fgdb/plati>
372. Banca Națională a României, Registrul Instituțiilor de Credit, <https://www.bnr.ro/Registrul-institu%C8%9Bilor-de-credit-25252.aspx>
373. European Central Bank <https://sdw.ecb.europa.eu/home.do>
374. <https://apps-webofknowledge-com.am.e-nformation.ro>
375. Banca Națională a României, <https://www.bnr.ro/Indicatori-agregati-privind-institutiile-de-credit-3368-Mobile.aspx#>
376. Erste Grup, <https://www.erstegroup.com/en/investors/reports/financial-reports>
377. Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMQ_10_GDP_custom_625239/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=d0247cf2-3461-4168-88b1-bbf0cbcd5cd3